

KLAUSIMYNAS PASKIRTAJAM KOMISIJOS NARIUI**Wopkei HOEKSTRAI****Klimatas, nulinis taršos balansas ir švarus augimas****1. Bendroji kompetencija, įsipareigojimai Europos Sąjungai ir asmeninis nepriklausomumas**

Kuriuos savo asmeninės kvalifikacijos ir patirties aspektus išskirtumėte kaip itin tinkamus tapti Komisijos nariu ir dirbti dėl Europos bendrojo intereso, ypač srityje, už kurią būtumėte atsakingas? Kaip prisidėsite prie Komisijos politinių gairių įgyvendinimo? Kaip įgyvendinsite lyčių aspekto integravimą ir kaip lyčių aspektu grindžiamą požiūrį įtrauksite į visas Jūsų atsakomybei priskirtinas politikos sritis? Kaip įgyvendinsite jaunimo klausimų integravimą?

Kaip galėtumėte Europos Parlamentui įrodyti, jog esate nepriklausomas? Kaip užtikrintumėte, kad dėl Jūsų ankstesnės, dabartinės ar būsimos veiklos nekils jokių abejonių, kad galite tinkamai eiti pareigas Komisijoje?

Man teko garbė ir privilegija eiti už klimato politiką atsakingo Europos Komisijos nario pareigas kadenciją baigiančioje Pirmininkės Ursulos von der Leyen vadovaujamoje Komisijoje. Esu labai motyvuotas toliau prisidėti kuriant Europos Sąjungą, kuri tarnauja savo piliečiams ir ekonomikai, jų saugiai ir klestinčiai ateičiai; Sąjungą, kuri rimtai žiūri į savo vietą pasaulyje ir jai tenkančią atsakomybę.

Man augant aštuntajame ir devintajame dešimtmečiuose, vienas svarbiausių to meto istoriją lėmusių elementų neabejotinai buvo Šaltasis karas – skausmingas Europos atskyrimas uždanga ir siena. Nuo mažens išmokau, kad taikos, klestėjimo ir bendradarbiavimo privilegijų niekada nevalia laikyti savaime suprantamu dalyku, ir kad jie sukuriama darbu. Taigi Romoje, vėliau Berlyne ir Fontenblo praleisti metai man suteikė galimybę gyventi ir dirbti užsienyje, mokytis užsienio kalbų, patirti įvairių gyvenimo būdų, tačiau svarbiausia, kad aš sužinojau, kokios vertybės ir svajonės mums, europiečiams, yra bendros. Turime jas apginti. Noras tarnauti visuomenės interesui ir prisiimti atsakomybę pastūmėjo mane atsisakyti savo karjeros privačiajame sektoriuje ir atsidėti valstybės tarnybai – iš pradžių Nyderlanduose, o nuo 2023 m. spalio mėn. – Europos Sąjungoje.

Savo profesiniame kelyje turėjau galimybių dirbti su daugeliu įvairių partnerių visoje Sąjungoje. Eidamas finansų ministro pareigas, darbavau si Finansų ministrų koalicijoje dėl klimato politikos veiksmų, teko prisidėti prie tokių projektų kaip Kapitalo rinkų sąjunga, Nyderlandų finansų žalinimas ir „Augimo fondo“ (*Groeifonds*) sukūrimas siekiant didinti investicijas į tvarų augimą. Be to, man prižiūrint, Nyderlanduose priimti teisės aktai, nukreipti prieš priedangos įmones, ir buvo sprendžiama autorinių atlyginimų mokėjimo nebendradarbiaujantiems ir mažus mokesčius taikantiems jurisdikciją turintiems subjektams problema.

Laikotarpiu, kai ėjau Nyderlandų užsienio reikalų ministro pareigas, kartu su kolegomis teko kibti į tokius didžiulius mūsų laikų iššūkius kaip karas, saugumas, grėsmės ir klimato kaita. Supratau, koks svarbus yra bendradarbiavimas. Būdamas užsienio reikalų ministru, dėjau visas pastangas, kad Europa stiprintų savo geopolitiškumą, Ukrainai būtų tiekiami ginklai, o Rusija būtų priversta teisiškai atsakyti už savo veiksmus. Mes, Europos Sąjunga, galime geriausiai atremti šiuos iššūkius bendradarbiaudami – ne tik Europos viduje, bet ir visame pasaulyje.

Savo naujausiame darbe, eidamas už klimato politiką atsakingo Komisijos nario pareigas, kartu su visa Kolegija bendradarbiau su Europos Parlamentu ir Taryba, kad būtų parengta, priimta ir įgyvendinta politika, būtina siekiant iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui ir įgyvendinti mūsų 2023 m. klimato srities tikslus. Esu tvirtai įsitikinęs, kad kovos su klimato kaita veiksmai turi būti derinami su didesniu konkurencingumu ir klestinčia ekonomika, kurioje nėra vienas nepaliekamas nuošalyje. Todėl stengiausi sukurti palankesnę aplinką tam tikriems klimato srities teisės aktams, pavyzdžiui, dėl sunkiųjų transporto priemonių išmetamo CO2 kiekio normų ir anglies dioksido absorbavimo sertifikavimo.

Tačiau Europa pati viena klimato kaitos problemos išspręsti negali. Todėl iš peties darbavau, kad Komisija aktyvintų viso pasaulio kovą su klimato kaita, kaip kad esame įsipareigoję pagal Paryžiaus susitarimą. Kartu su Pirmininke U. von der Leyen triūsėme, kad drauge su mūsų partneriais visame pasaulyje pasiektume sėkmingų rezultatų COP28 derybose. Per bendrą pažangos vertinimą pavyko užtikrinti visuotinį įsipareigojimą padvigubinti energijos vartojimo efektyvumą, patrigubinti atsinaujinančiųjų išteklių energijos pajėgumus ir naudoti vis mažiau iškastinio kuro.

Tikiuosi, galiu pasakyti, jog įsipareigojimus, prisiimtus prieš 12 mėnesių, kai dalyvavau klausymuose Europos Parlamente kaip paskirtasis Komisijos narys, įgyvendinau, ir patikinu, kad, jei pelnysiu Parlamento pasitikėjimą, neapvilsiu ir šį kartą. Jei būsiu patvirtintas už klimatą, nulinį taršos balansą ir švarų augimą atsakingu Komisijos nariu, negailėsiu pastangų, kad toliau sėkmingai siektume poveikio klimatui neutralumo ir kartu leistume augti mūsų ekonomikai.

O tam svarbu, kad mūsų įmonėms būtų sukurtos palankios sąlygos įgyvendinti pertvarką. Didesnių ES klimato srities užmojų padės siekti tokios priemonės kaip pasienio anglies dioksido korekcinis mechanizmas (PADKM). Be to, jos užtikrins, kad klimato srities veiksmų nežlugdytų gamybos perkėlimas į mažiau griežtos klimato politikos besilaikančias šalis. Prisdėsiu formuojant naują mūsų pertvarkos etapą. Be kita ko, bus pateiktas pasiūlymas Europos klimato teisės akte įtvirtinti 2040 m. tikslą grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti 90 proc. Šį 2040 m. tikslą galėsime pasiekti užsitikinę konkurencingumą ir teisingą pertvarką. Taip pat, vadovaudamasis išrinktosios Komisijos Pirmininkės politinėmis gairėmis ir tęsdamas mūsų darbą atsparumo klimato kaitai, pasirengimo jai ir rizikos valdymo srityse, sieksiu, kad būtų toliau plėtojamas Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planas. Mūsų pastangos švelninti klimato kaitą, bet sykiu rengtis jai ir prie jos prisitaikyti, atveria mums ekonominio pirmavimo galimybių. Todėl kartu su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už klestėjimą ir pramonės strategiją, bei palaikydamas ryšius su kitais atitinkamais Komisijos nariais parengsiu Švarios pramonės kursą, kuriame daugiausia dėmesio skirsiu dekarbonizacijai, švarioms technologijoms ir investicijų paskatoms.

Esu tvirtai įsitikinęs, kad siekiant konkurencingumo, klestėjimo ir teisingumo itin svarbus vaidmuo tenka mokesčiams. Be to, jie padės įgyvendinti dvejopą pertvarką. Jei būčiau patvirtintas Komisijos nariu, stengčiausi rasti būdų, kaip mūsų mokesčių sistemos galėtų padėti siekti šių tikslų. Mano pastangos kryptų į energijos apmokestinimą ir tokias mokesčių priemones, kurios skatintų diegti švarias technologijas, taip pat į tolesnį PVM sistemų žalinimą. Teisingumas mokesčių srityje užtikrinamas ir kovojant su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu bei vengimu. Todėl stengčiausi, kad šioje srityje Europos užmojai būtų patys aukščiausi. Be mūsų vidaus pastangų, bendradarbiaudamas su valstybėmis narėmis siekiu, kad būtų įgyvendintas visuotinis susitarimas dėl tarptautinės mokesčių reformos.

Jei būčiau patvirtintas Komisijos nariu, man būtų garbė ir pasididžiavimas prisijungti prie Kolegijos, kuriai vadovauja Komisijos Pirmininkė, 2019 m. įėjusi į istoriją kaip pirmoji pirmininkė moteris. Visą savo profesinę karjerą remiu lyčių lygybę, be kita ko, užtikrindamas, kad ji būtų ir mano paties komandoje. Tačiau įvairovė – tai ne tik lyčių lygybė. Įvairialypės komandos yra rezultatyviausios, todėl ketinu propaguoti įvairovę, kur tik galėsiu. Kaip tėvas, labai gerai suprantu, kad dalis mano tėviškos, o taip pat ir profesinės, atsakomybės yra užtikrinti, kad vaikai paveldėtų tokį žemyną ir tokią planetą, kur jie galėtų klestėti ir ieškoti laimės. Todėl jų balsas turi būti išgirstas. Eidamas dabartines pareigas, klimato politikos klausimus nuolat aptardavau su jaunimu – ar jie būtų Klimato pakto ambasadoriai, jaunieji ūkininkai ar konkretų tikslą remiantys jauni žmonės – ir siekiu, kad į jų perspektyvą taip pat būtų atsižvelgta. Esu pasiryžęs tokį jaunimo įsitraukimą toliau skatinti jaunimo dialoguose, kuriuos pradėsiu per pirmąsias 100 kadencijos dienų.

Jei būčiau patvirtintas Komisijos nariu, visapusiškai paisyčiau Sutarčių ir Komisijos narių elgesio kodekso – tiek jų turinio, tiek idėjų. Neklausyčiau jokios vyriausybės ar kito subjekto nurodymų ir visada veikčiau vadovaudamasis Europos interesais. Jei susiklostytų situacija, dėl kurios galėtų kilti interesų konfliktas arba būti suabejota mano nešališkumu, nedelsdamas apie tai praneščiau Komisijos Pirmininkei. Išsami mano interesų deklaracija skelbiama viešai ir įsipareigoju ją atnaujinti, jei mano asmeninės aplinkybės pasikeistų.

2. Skiriamos pareigos ir bendradarbiavimas su Europos Parlamentu

Ar įsipareigojate tinkamai informuoti Parlamentą apie savo ir Jums pavaldžių padalinių veiksmus? Kaip apibrėžtumėte savo atskaitomybę Parlamentui?

Kokius konkrečius įsipareigojimus esate pasirengęs prisiimti dėl savo bendravimo su Parlamentu ir dalyvavimo Parlamento komitetų posėdžiuose ir plenariniame posėdyje, taip pat dėl skaidrumo, bendradarbiavimo ir veiksmingų tolesnių veiksmų dėl Parlamento pozicijų bei raginimų imtis teisėkūros iniciatyvų? Ar esate pasirengęs tomis pačiomis sąlygomis kaip ir Tarybai laiku teikti Parlamentui informaciją ir dokumentus, susijusius su planuojamomis iniciatyvomis ar vykdomomis procedūromis?

Mano dabartinėse už klimato politiką atsakingo Komisijos nario pareigose man teko glaudžiai bendradarbiauti su Europos Parlamentu ir savo akimis mačiau Parlamento lyderystę, išmanymą ir pasiryžimą įgyvendinti mūsų 2050 m. klimato politikos darbotvarkę. Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, iš naujo įsipareigosiu bendradarbiauti su Parlamentu ir visapusiškai gerbti jo institucinį vaidmenį bei teises klimato, nulinio taršos balanso, švaraus augimo ir mokesčių srityse. Taip pat užtikrinčiau, kad man atskaitingos tarnybos atitinkamose politikos srityse laikytųsi tos pačios bendradarbiavimo dvasios ir gerbtų Parlamento vaidmenį.

Vadovaujant Pirmininkei, glaudžiai bendradarbiaučiau su visais Kolegijos nariais. Kad būtų užtikrinta visiška mūsų darbo darna ir nuoseklumas, man būtų labai svarbu glaudžiai bendradarbiauti ir su vykdomąja pirmininko pavaduotoja, atsakinga už švartą, teisingą ir konkurencingą pertvarką, ir su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už klestėjimą ir pramonės strategiją, taip pat dirbti su kitais Komisijos nariais, be kita ko, finansinių paslaugų, aplinkos ir hidrologinio atsparumo, žemės ūkio, energetikos, transporto, prekybos bei supaprastinimo srityse.

Visuomet tvirtai laikiausi nuomonės, kad dirbantis dėl bendrų tikslų ir norint pasiekti gerų rezultatų, būtina reguliariai tartis, bendradarbiauti, pasitikėti vieni kitais ir veikti kuo skaidriau. Visapusiškai įsipareigoju geranoriškai bendradarbiauti su Europos Parlamentu pagal Pagrindų susitarimą. Visų pirma turiu omenyje Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komitetą (ENVI), Ekonomikos ir pinigų politikos komitetą (ECON) ir jo Mokesčių pakomitetą (FISC), Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komitetą (ITRE) ir visus kitus komitetus, kuriems rūpi klimatas, nulinis taršos balansas, švarus augimas ir mokesčiai ir kurie siekia dialogo.

Pats ne kartą tiesiogiai bendravęs su Parlamentu įvairiais klausimais manau, kad šis bendravimas yra ne tik institucinė pareiga, bet ir mūsų santykių kertinis akmuo bei sėkmingo politikos formavimo ir įgyvendinimo pagrindas. Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, toliau dalyvausiu Parlamento diskusijose ir įvairiomis formomis bendrausiu su Parlamentu ir jo nariais savo atsakomybės srityse. Esu pasiryžęs vykdyti Komisijos vaidmenį teisėkūros procese, be kita ko, Parlamento, Tarybos ir Komisijos trišaliuose susitikimuose, visapusiškai laikydamasis Tarpinstitucinio susitarimo dėl geresnės teisėkūros ir Pagrindų susitarimo tarp mūsų abiejų institucijų. Kaip sąžiningas tarpininkas elgsiuosi vienodai tiek su Parlamentu, tiek su Taryba ir atitinkamai teiksiu jiems informaciją bei dokumentus, paisydamas jų institucinių teisių ir ES sutartyse nustatytų įpareigojimų.

Taip pat esu pasiryžęs padaryti viską, kas bus mano valioje, kad, kaip nustatyta Pagrindų susitarime, į Europos Parlamento rezoliucijas mano atsakomybės srityse būtų atsakyta per tris mėnesius. Savo politinėse gairėse išrinktoji Pirmininkė įsipareigojo dar labiau stiprinti Komisijos bendradarbiavimą dėl Parlamento rezoliucijų pagal 225 straipsnį, Komisijos nariams dalyvaujant struktūriniame dialoge su Parlamento komitetais dėl šių rezoliucijų. Įsipareigoju užtikrinti, kad toks dialogas vyktų mano atsakomybės srityse. Kaip jau galėjote įsitikinti man daugybę kartų oficialiai ir neoficialiai bendraujant su Parlamentu, ir toliau eičiau į susitikimus su Parlamento nariais, o į jų laiškus bei klausimus atsakinėčiau kuo skubiau ir pasitelkdamas visas savo galimybes. Tai, kad aktyviai bendravau su įvairių Europos Parlamento politinių krypčių atstovais prieš COP28 derybas ir jų metu, taip pat visais kitais mano atsakomybei tekusiais klausimais, buvo svarbu ir man asmeniškai ir labai prisidėjo prie bendro mūsų darbo sėkmės. Ketinu taip daryti ir toliau. Stebėsiu savo atsakomybės sričių politikos vykdymą ir įgyvendinimą ir teiksiu informaciją apie tai atitinkamiems atsakingiems Parlamento komitetams.

Per savo patirtį kaip išrinktas Nyderlandų Senato narys 2011–2017 m., vėliau kaip finansų ministras, užsienio reikalų ministras ir ministro pirmininko pavaduotojas, o dabar kaip Europos Komisijos narys giliai suvokiau ir puikiai žinau, kaip svarbu palaikyti gerus darbo santykius ir reguliariai keistis nuomonėmis. Todėl visada stengiausi aktyviai palaikyti ryšius su Parlamento nariais, stiprinti jų pasitikėjimą ir bendradarbiauti siekiant plataus masto paramos. Mano patirtis parodė, kad tai padėjo rasti sprendimus ne tik įprastiniuose teisėkūros procesuose, bet ir pelnyti reikiamą pasitikėjimą bei pagarbą, kurie dar svarbesni, kai tenka spręsti skubius ar esminius politinius klausimus, pavyzdžiui, reaguoti į COVID-19 pandemiją, teikti paramą Ukrainai ar dorotis su Rusijos agresijos karo padariniais.

Žinau, kad tapęs Komisijos nariu susidurčiau ir su tokiomis situacijomis, kai rasti sprendimus ir susitarti būtų tikras iššūkis. Tačiau tokiais momentais politikoje atviras, pasitikėjimu ir pagarba grindžiamas apsikeitimas nuomonėmis

gali padėti rasti bendrą vardiklį. Mano durys visada buvo ir išliks atviros. Džiaugiuosi, kad daugelis iš jūsų sėkmingai išbandėte, ar laikausi šio prieš metus duoto žodžio.

Paskelbusi, kad dirbsime kartu Europai ir arčiau europiečių, išrinktoji Pirmininkė kartu su savo naująja Kolegija sieks, kad didesnėje dalyje regionų Komisijos darbas būtų labiau ir dažniau juntamas vietoje. Visiškai pritariu šiai darbotvarkei. Europos Parlamentas, kaip vienintelė institucija, kurią tiesiogiai renka visų 27 valstybių narių piliečiai, yra šio unikalaus balso išraiška. Esu pasiryžęs reguliariai lankytis valstybėse narėse, o kai tik įmanoma – nuvykti į miestus, kaimus ir kaimo bei atokias vietas ir susitikęs su piliečiais kartu aptarti jų poreikius ir tikslus. Tiek ankstesnėse mano valstybinėse pareigose, tiek šiuo metu Europos Komisijos nario darbe tokie pokalbiai buvo bene labiausiai praturtinantys ir atveriantys perspektyvą.

Tarnaujant viešajam interesui, man svarbiausia dialogas, pagarba ir sąžiningo bendradarbiavimo dvasia. Pasižadu jais vadovautis su jumis dirbdamas klimato, nulinio taršos balanso, švaraus augimo, mokesčių ir kitose srityse.

Ekonomikos ir pinigų politikos komiteto klausimai

Įmonių apmokestinimas ir kova su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir vengimu

3. Kaip planuojate mokesčių politikos priemonėmis remti ES konkurencingumą, mažinti mokesčių prievolių vykdymo išlaidas ir mokesčių našta, visų pirma mažesnėms įmonėms, kartu toliau kovojant su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir vengimu? Kokios strategijos imsitės, kad Taryboje būtų pasiektas vieningas sprendimas dėl bendrų ES įmonių apmokestinimo iniciatyvų, pvz., DEBRA, HOT ir BEFIT, ir kovos su mokesčių vengimu pasiūlymų, pavyzdžiui, piktavališkoms priedangos įmonėms ES? Ar pateiksite pasiūlymą užtikrinti, kad skaitmeninis turtas ir valiutos netaptų mokesčių slėpimo ar vengimo priemone?

Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, sieksiu, kad ES iniciatyvos mokesčių srityje apčiuopiamai padėtų remti Europos konkurencingumą, gerovę ir socialinį teisingumą, taip pat tęsiu kovą su mokesčiniu sukčiavimu, mokesčių slėpimu ir vengimu.

Europos tvarus klestėjimas ir konkurencingumas yra artimiausių metų Europos Komisijos politinės darbotvarkės prioritetai. Norėdami juos įgyvendinti turime pasiekti, kad Europoje užsiimti verslu, visų pirma mažosioms ir vidutinėms įmonėms, taptų paprasčiau ir greičiau. Todėl kiekvienam Komisijos nariui bus pavesta sumažinti administracinę naštą ir siekti labiau supaprastinti procedūras. Pats prie šios darbotvarkės įgyvendinimo ketinu prisidėti teikdamas pirmenybę darbams, kuriuos reikia atlikti siekiant supaprastinti ir konsoliduoti galiojančias ES įmonių apmokestinimo taisykles. Mūsų konkurencingumo pagrindas yra gerai veikianti vidaus rinka. Taip pat gyvybiškai svarbu neatsilikti nuo konkuruojančių pasaulinių rinkų raidos. Taigi, jei būtina, bus svarbu mažinti pelno mokesčio teisinės aplinkos fragmentaciją Europos Sąjungoje. Laikydamasis savo įgaliojamojo rašto, tęsiu įmonių apmokestinimo reformos darbus, kad būtų supaprastinta teisės aktų sistema, pašalintos mūsų įmonių galimybes plėstis ribojančios kliūtys ir išnaudojami visi vidaus rinkos privalumai.

Pradėsiu nuo dabartinio ES mokesčių *acquis* testavimo nepalankiausiomis sąlygomis, kad nustatyčiau ir pašalinčiau nenuoseklumus, pavyzdžiui, dubliavimąsi, prieštaravimus ar pasenusias taisykles. Tuo tikslu bus įvertinti galiojantys teisės aktai siekiant sužinoti, ar dabartinės tiesioginius mokesčius reglamentuojančios direktyvos yra veiksmingos, efektyvios, aktualios, nuoseklios ir teikia pridėtinę vertę. Kol kas Komisija apsiėmė įvertinti dvi tiesioginių mokesčių srities direktyvas – Kovos su mokesčių vengimu direktyvą (KMVD) ir Direktyvą dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje (DAB). Tai bus platesnės ES tiesioginių mokesčių *acquis* supaprastinimo darbotvarkės pradžia. Atsižvelgiant į Pirmininkės įsipareigojimą ataskaitų teikimo prievoles sumažinti bent 25 proc., o ES mažosioms ir vidutinėms įmonėms – 35 proc., prireikus *acquis* bus paprastinamas ir mažinama jo našta. Išnagrinėjus direktyvas bus galima nustatyti ne tik galimą dubliavimąsi, bet ir spragas bei sritis, kuriose teisės aktų nuostatos galėtų būti suformuluotos aiškiau ar griežčiau.

Norint, kad vidaus rinka veiktų geriau, taip pat turi būti sukurta mokesčiniams sukčiavimui, mokesčių slėpimui ir vengimui atspari mokesčių sistema. Nuolat kintančios technologijos ir aplinkybės suteikia naujų galimybių vengti mokesčių ir juos slėpti, todėl mano tikslas – toliau stebėti, kaip įgyvendinami ir vykdomi ES tiesioginių mokesčių teisės aktai. Pasaulinis susitarimas dėl tarptautinės mokesčių reformos, kuria didelėms įmonių grupėms nustatomas visuotinis minimalus apmokestinimo lygis, yra istorinis žingsnis. Tačiau svarbu ne tik rinkti informaciją apie mokesčius, bet ir naikinti ar mažinti mokesčių atotrūkius. Šiuo atžvilgiu ES mokesčių administratoriams gali padėti – pasidalyti geriausia patirtimi ir parengti patikimas mokesčių atotrūkio apskaičiavimo metodikas.

Vieningu valstybių narių sutarimu grindžiama specialia teisėkūros procedūra yra kietas riešutėlis formuojant ES mokesčių politiką. Valstybėms narėms tebėra svarbu išlaikyti suverenumą klausimais, darančiais tiesioginį poveikį jų ekonomikoms ir iždams. Tai savo ruožtu paaiškina valstybių narių nenorą keisti sprendimų mokesčių klausimais priėmimo Taryboje procedūrą taip, kad pakaktų kvalifikuotos balsų daugumos. Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, visomis išgalėmis sieksiu, kad pasiūlymai dėl įmonių apmokestinimo toliau būtų priimami efektyviai ir tinkamai bendradarbiaujant su visomis valstybėmis narėmis.

Verta pažymėti, kad per ankstesnę Komisijos kadenciją valstybės narės vieningai susitarė dėl kelių svarbių pasiūlymų, susijusių su tiesioginiais mokesčiais, kaip antai, direktyvų dėl administracinio bendradarbiavimo, susijusių su skaitmeninėmis platformomis (DAB 7) ir kriptoturto sandoriais (DAB 8), Direktyvos dėl visuotinio minimalaus tarptautinių subjektų grupių apmokestinimo lygio užtikrinimo Sąjungoje (2-asis ramstis) ir visai neseniai dėl Direktyvos dėl greitesnio ir saugesnio išskaičiuojamųjų mokesčių permokos grąžinimo lengvatų taikymo (FASTER).

Pasiūlymas spręsti įsiskolinimui palankaus mokesčio iškraipymo (DEBRA) problemą Taryboje aktyviai nesvarstytas nuo 2022 m. Ištyrinėsiu, kiek valstybės narės norėtų grįžti prie šios iniciatyvos svarstymo, atsižvelgiant į naujos kadencijos Komisijos pagrindinę konkurencingumo darbotvarkę ir siekius kurti santaupų ir investicijų sąjungą. Be to, stengsiuosi rasti novatoriškų sprendimų užtikrinti ES finansų sektoriaus mokesčių sistemos nuoseklumą, kad finansų sektorius būtų dar geriau integruotas, vykdyti tarpvalstybines operacijas būtų lengviau, o skaitmenizacija ir inovacijos sparčiau skintųsi kelią. Komisija jau pradėjo tyrimą, kurio tikslas – išnagrinėti galimus finansų sektoriaus apmokestinimo būdus.

Pasiūlymas dėl Europoje gautų verslo pajamų apmokestinimo sistemos (BEFIT) yra ilgalaikis projektas. Jau daugelį metų vienas iš svarbiausių uždavinių yra kurti bendrą europinę pelno mokesčio sistemą ir tai išliks mūsų prioritetu. Artimiausiais metais gali tecti į šį pasiūlymą pažvelgti per mūsų patirties, susijusios su II ramsčiu, jau lėmusiu tam tikrus tarptautinės mokesinės aplinkos pokyčius, prizmę.

Žinau, kaip sunku suklasifikuoti, vertinti ir administruoti kriptoturta. Tai gali būti tikras iššūkis sąžiningai ir veiksmingai jį apmokestinti siekiantiems mokesčių administratoriams. Komisijos tarnybos bendradarbiavo su valstybėmis narėmis, kad palengvintų ir paskatintų dalijimąsi šios srities patirtimi ir gerosios praktikos pavyzdžiais. Kriptoturto rinkų reglamentavimas (MiCA), reglamentuosiantis kriptoturto emitentus ir su kriptoturto susijusias paslaugas teikiančius subjektus, ir Direktyva dėl administracinio bendradarbiavimo apmokestinimo srityje (DAB 8) užtikrins didesnę su kriptoturto sandoriais susijusių mokesčių skaidrumą ir mažesnę mokesčio sukčiavimo, mokesčių slėpimo ir vengimo riziką. Esame pasirengę prireikus toliau gilintis į šiuos klausimus.

EBPO ir G20 mokesčių bazės erozijos ir pelno perkėlimo įtraukios sistemos susitarimas dėl pirmojo ir antrojo ramsčių

4. EBPO II ramsčio susitarime dėl 15 proc. minimalaus efektyviojo mokesčio tarifo numatytos išimties, dėl kurių gali atsirasti agresyvaus mokesčių planavimo galimybių. Kaip spręsite įmonių pelno perkėlimo ir žalingos mokesčių konkurencijos ES ir trečiųjų šalių atžvilgiu problemas, atsižvelgiant į visuotinio susitarimo dėl mokesčių išimties? Ar Europos Komisija ketintų teikti pasiūlymą tuo atveju, jei kritinė šalių masė neratifikuotų daugiašalės konvencijos I ramsčio susitarimo?

Vienas iš svarbių II ramsčio susitarimo tikslų yra pažaboti didelių įmonių grupių agresyvių mokesčių planavimą ir jis aiškiai atspindėtas EBPO pavyzdinėse taisyklėse ir ES II ramsčio direktyvoje. Šios taisyklės – dalis didžiulės reformos, kuria siekiama nustatyti minimalų visuotinį apmokestinimo lygį ir taip sumažinti konkurenciją dėl pelno mokesčio tarifų.

Remiantis naujausiais EBPO duomenimis ([The Global Minimum Tax and the taxation of MNE profit | OECD](#)), pajamos iš II ramsčio turėtų sudaryti 155–192 mlrd. USD per metus (pagrįsta 2017–2020 m. laikotarpio duomenimis). Nors manoma, kad maždaug du trečdaliai šių pajamų bus gauta tiesiogiai iš minimalaus mokesčio, maždaug vienas trečdalis susidarys netiesiogiai dėl to, kad mažiau pelno bus perkeliama.

Prieš penkerius metus mažai kas būtų pagalvojęs, kad įmanoma pasauliniu mastu susitarti dėl veiksmingo minimalaus tarptautinių įmonių apmokestinimo. Išimties buvo neatsiejama sutarto kompromisinio dokumentų rinkinio dalis. Pavyzdžiui, veiklos turinio išimtimi siekiama atsižvelgti į tokias situacijas, kuriose agresyvios praktikos rizika yra nedidelė, nes įmonės vykdo apčiuopiamo masto ekonominę veiklą. Į susitarimą jau įtrauktas laipsniško mažinimo planas ir dėl jo buvo nuodugnai derėtasi.

Dabar labai svarbu kuo daugiau jurisdikciją turinčių subjektų paskatinti įgyvendinti II ramsčio sistemą. Komisija II ramstį propaguoja įvairiuose forumuose (EBPO, JT ir kt.). Atsižvelgiant į tai, kiek jurisdikciją turinčių subjektų įgyvendino arba paskelbė įgyvendinsiantys II ramsčio sistemą, tikimasi, kad iki 2025 m. naujas minimalus mokestis bus taikomas maždaug 90 proc. į taikymo sritį patenkančių tarptautinių įmonių. Vis dėlto to nepakanka, kad būtų išsaugotas sistemos vientisumas. Todėl pagrindinis parametras yra užtikrinti, kad nuo 2025 m. vadinamoji stabilumą užtikrinanti taisyklė (nepakankamai apmokestinamo pelno taisyklė, arba NAPT) būtų taikoma mokesčių mokėtojams sistemos neįgyvendinančiuose jurisdikciją turinčiuose subjektuose ir sudarytų sąlygas apmokestinti mažus mokesčius mokančius mokesčių mokėtojus. Tai yra kertinis II ramsčio sistemos komponentas, galintis užtikrinti, kad taisyklės neveiktų tų jurisdikciją turinčių subjektų, kurie imasi ją įgyvendinti, nenaudai.

Atsižvelgdamas į tai, toliau raginsiu visus išipareigojusius jurisdikciją turinčius subjektus įgyvendinti taisyklės arba sklandžiai bendradarbiauti veiksmingai keičiantis informacija, kad prisijungusios šalys galėtų taikyti II ramstį. Labai svarbu, kad taisyklės būtų taikomos vienodai ir koordinuotai. Šia linkme nukreiptos visos pastangos, kurios pastaruoju metu dedamos EBPO ir kuriant įtraukią sistemą. Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, bendradarbiausiu su visais pagrindiniais šio proceso dalyviais, visų pirma Jungtinėmis Amerikos Valstijomis. Galiausiai, jei taisyklės bus apeinamos, pavyzdžiui, teikiant netikslias ar netgi apgaulingas ataskaitas, valstybės narės turės panaudoti savo vertinimo ir vykdymo užtikrinimo įgaliojimus ir užtikrinti, kad II ramstis veiktų sklandžiai.

Taip pat norėčiau pažymėti, kad, be II ramsčio, Komisija toliau siekia plačiau kovoti su agresyviu mokesčių planavimu, pavyzdžiui, ji yra pateikusi UNSHELL pasiūlymą, kurį Taryba svarsto nuo 2021 m.

Grįždamas prie I ramsčio, pripažįstu, kad reikia skubiai užtikrinti sąžiningą ir veiksmingą skaitmeninės ekonomikos apmokestinimą. Dabartinės tarptautinės mokesčių taisyklės buvo sukurtos fiziniams įmonėms, tad jose nepakankamai atsižvelgiama į skaitmeninio verslo modelių sukuriama vertę. Komisija tvirtai remia darbą, kurį EBPO vykdo G 20 pavedimu kuriant įtraukią sistemą, nes daugiašalis sprendimas yra geriau nei nacionalinių sprendimų gausa. Nuo pat pradžių prie šios iniciatyvos prisijungė apie 140 jurisdikciją turinčių subjektų, ir aš asmeniškai ją palaikau.

EBPO daugiašalė konvencija jau parengta ir ji nebėra diskusijų objektas. Dabar turime susitarti dėl B sumos (supaprastinti kai kurias esamas sandorių apmokestinimo taisykles), kad galėtų būti pradėtas taikyti visas dokumentų rinkinys. Kaip liudija pakartotinis susitarimo atidėliojimas, tai nėra taip paprasta. Tačiau atsižvelgdamas į tai, kiek jau pasiekta, manau, kad užduotis nėra neįmanoma.

Ir toliau tvirtai tikiu, kad skaitmeninio sektoriaus apmokestinimo klausimas turi būti sprendžiamas daugiašališkai. Greitas ir koordinuotas sprendimas pagal I ramstį atitiktų pasaulinės visuomenės interesus. Už mokesčių sritį atsakingos Komisijos tarnybos aktyviai dalyvauja diskusijose dėl būsimos Jungtinių Tautų tarptautinio bendradarbiavimo mokesčių srityje pagrindų konvencijos, kurios taikymo sritis veikiausiai bus plati.

Galiausiai, neturėtume pamiršti labai svarbaus darbo, kurį atliko Elgesio kodekso grupė (verslo apmokestinimas) sudarydama mokesčių tikslais nebendradarbiaujančių jurisdikciją turinčių subjektų ES sąrašą. Tai rodo Komisijos siekį visame pasaulyje propaguoti tarptautinius gero mokesčių srities valdymo standartus. Šiuo darbu pavyko pasiekti, kad daugiau kaip 60 šalių iš dalies pakeista arba panaikinta 160 žalingų mokesčių sistemų. Imdamasi iniciatyvos Komisija siūlo keisti įtraukimo į ES sąrašą kriterijus, nes, norint prisitaikyti prie naujų iššūkių, jie turi būti nuolat tobulinami. Sutinku, kad reikia tęsti kovą su piktnaudžiavimu mokesčiais, ir esu pasirengęs siekti didesnio pasaulinio koordinavimo šioje srityje.

Aplinkos mokesčiai

5. Kalbant apie Jūsų pareigas klimato ir mokesčių srityse, kaip panaudosite mokesčius, kad siektumėte klimato tikslų, ir kokias energijos mokesčių politikos vertinimo iniciatyvas teiksite? Ar pateiksite naują pasiūlymą dėl EMD, kuriame būtų atsižvelgta į M. Draghi ataskaitos pasiūlymus? Kaip planuojate dabartinėse Tarybos derybose dėl EMD peržiūros suderinti tikslą iki 2040 m. išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti 90 proc.? Ar per šią kadenciją pasiūlysite veiksmingesnes aviacijos ir jūrų sektoriaus apmokestinimo priemones?

Tvirtai tikiu, kad mokesčiai yra svarbi kainodaros priemonė, priartinsianti mus prie klimato srities tikslų. Jie gali būti stimulas permainoms pastūmėdami gyventojus ir įmones priimti tvaresnius sprendimus. Tačiau ES aplinkosauginiai mokesčiai dar nėra suderinti, todėl šiuo metu valstybės narės poveikį aplinkai ir anglies dioksidą yra apmokestinusios įvairiausiais būdais. Dėl nuoseklumo stokos kyla painiava ir mažėja mūsų klimato politikos veiksmingumas. Jei būsiu patvirtintas už mokesčius ir klimatą atsakingu Komisijos nariu, turėsiu puikias

galimybes pasitelkti visas turimas priemones ir užtikrinti mokesčių politikos ir klimato tikslų suderinimą. Šiuo klausimu ketinu pradėti diskusijas su valstybėmis narėmis siekdamas labiau subalansuoto ir nuoseklesnio požiūrio į aplinkosauginius mokesčius. Kartu galime sukurti vienodesnes sąlygas ir užtikrinti, kad visos valstybės narės laikytųsi mūsų bendros klimato ir aplinkos politikos. Pavyzdžiui, dar yra galimybių aktyviau taikyti aplinkosauginius mokesčius, kad būtų užtikrintas principo „teršėjas moka“ įgyvendinimas.

Energinių produktų ir elektros energijos apmokestinimas ES apima mokesčius, kurie į Energijos mokesčių direktyvos (EMD) taikymo sritį nepatenka. M. Draghi pranešime nurodoma, kad energijos mokesčiai yra platesnės mokesčių, rinkliavų ir tinklo sąnaudų sistemos dalis. Puikiai žinau, kokį poveikį energijos kainos daro ES pramonės konkurencingumui, taip pat man kelia rūpestį jų poveikis įmonėms ir namų ūkiams. Kartu su Komisijos nariu, atsakingu už energetiką ir būsto sektorių, apsvarstysiu M. Draghi pranešime pateiktas rekomendacijas, įskaitant sprendimus, grindžiamus valstybių narių bendradarbiavimu, kuriais siekiama stiprinti vidaus rinką ir užtikrinti, kad mokesčiai, įmokos ir rinkliavos neturėtų neigiamo poveikio energijos kainoms ir ES pramonės konkurencingumui ir padėtų siekti perėjimo prie švarios energijos tikslų.

Modernizuoti šią sistemą suderinant ją su ES klimato ir energetikos tikslais siekiama pasiūlymu dėl Energijos mokesčių direktyvos peržiūros, kuris yra paskutinė 55 % tikslo priemonių rinkinio dalis ir dar nėra priimtas – dėl jo šiuo metu vyksta derybos Taryboje ir Europos Parlamente. Vienas iš pagrindinių peržiūros elementų – klasifikavimo sistemos, pagal kurią taršesni produktai apmokestinami didesniais mokesčiais ir taip skatinama naudoti švaresnę energiją, įvedimas. Be to, produktų sąrašas papildytas tokiais naujais produktais kaip amoniakas ir vandenilis. Siekdamas dar labiau paskatinti rinktis elektros energiją, valstybės narės galėtų iki nulio sumažinti elektra varomiems automobiliams, lėktuvams ar prisišvartavusiems laivams tiekiamos elektros energijos mokesčius. Atliekant peržiūrą taip pat bus atnaujinta mokesčių tarifų struktūra, apribota nacionalinių mokesčių lengvatų ir nukrypti leidžiančių nuostatų, pagal kurias gali būti taikomi mažesni nei minimalūs tarifai, taikymo sritis ir užtikrinta daugiau suderinimo visoje ES, kartu išsaugant valstybių narių galimybes gauti pajamų. Skatindama rinktis tvaresnius arba iš atnaujinančiųjų išteklių pagamintus degalus, peržiūrėta EMD padės ES pasiekti išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslus ir kartu bus konkurencingo, socialiai sąžiningo ir tvaraus ES ekonomikos augimo ramstis. Energetikos krizė išryškino ES priklausomybę nuo iškastinio kuro iš trečiųjų šalių. Šioje srityje peržiūrėta EMD taip pat atliks labai svarbų vaidmenį – ji padės pereiti nuo šių importuojamų energijos išteklių prie energijos, kurią galima pasigaminti ES, pvz., atnaujinančiųjų išteklių energijos. Taip ES taps atsparesnė su tiekimu iš trečiųjų šalių susijusiems tarptautinės rinkos sukrėtimams ir mažiau priklausoma nuo išorės energijos šaltinių.

Komisija toliau bendradarbiaus su Taryba, kad būtų artėjama prie kompromiso, sykiu siekdama išlaikyti aukštą užmojų lygį. Priimta peržiūrėta EMD gali padėti įgyvendinti 2040 m. tikslą 90 proc. sumažinti grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį.

Dėl apmokestinimo aviacijos ir jūrų sektoriuose neslėpsiu, kad veiksams šiuose sektoriuose teikiu ypatingą reikšmę. Jei norime išsaugoti visos Europos ekonomikos konkurencingumą, prie mūsų visuotinių išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslų turi prisidėti visi sektoriai. Priešingu atveju tiems, kuriems išimtis netaikomos, našta bus per didelė. EMD peržiūros pasiūlyme numatyta panaikinti aviaciniams degalams ir jūriniam kurui taikomą privalomą lengvatą. Toks pokytis turėtų sudaryti sąlygas diferencijuoti degalams ir kurui taikomų mokesčių tarifus pagal jų aplinkosauginį veiksmingumą. Tokiu atveju tvarūs aviaciniai degalai ir tvarus bei pažangus laivų kuras įgytų pranašumo prieš iškastinį kurą ir būtų skatinama investuoti į tvarių transporto degalų gamybą ir tiekimą Europoje. Paaiškėjo, kad šis klausimas kai kurioms valstybėms narėms yra politiškai jautri tema. Todėl labai svarbu imtis veiksmų ir tarptautiniu lygmeniu. Kalbant apie aviacijos sektorių, Komisija tvirtai remia tokias iniciatyvas kaip Visuotinio solidarumo mokesčių darbo grupė ir Tarptautinės civilinės aviacijos organizacijos (ICAO) kuriama Tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo ir mažinimo sistema. Tikimės, kad ICAO turės skrydžius užEEE ribų apimančią sistemą, kuri užtikrins veiksmingą išmetamųjų teršalų kiekio mažinimą. Šiuo klausimu reikia skirti ypatingą dėmesį būsimai ICAO asamblėjai 2025 m. Priešingu atveju Komisija turėtų pasiūlyti išplėsti ATLPS taikymo sritį, kad ji apimtų ir išvykstanuosius skrydžius, kaip jau nustatyta ES teisėje siekiant užtikrinti, kad prie poveikio klimatui neutralizavimo iki 2050 m. prisidėtų visi ekonomikos sektoriai. Komisija taip pat palaiko Tarptautinės jūrų organizacijos (IMO) pastangas kurti jūrų sektoriui skirtą plataus užmojo šiltnamio efektą sukeliančių dujų apmokestinimo mechanizmą. Verta prisiminti, kad ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje (ATLPS) aviacijos ir jūrų transporto išmetamo CO2 kiekio kaina jau yra nustatyta ir kartu yra taikomos priemonės vengimo rizikai mažinti.

Tačiau keleivių vežimo srityje šiuo metu plačiai taikomi nuliniai PVM tarifai, ypač tarptautiniam oro ir jūrų transportui, neatsižvelgiant į jo poveikį aplinkai. Nors pripažįstama, kad darnusis transportas kartu turi būti įperkamas ir tenkinti susisiekimo poreikius, aviacijos sektoriaus apmokestinimas patenka į Komisijos platesnio

masto svarstymus dėl PVM atėities. Kitas šių diskusijų objektas – specialios apmokestinimo PVM schemas, įskaitant taikomas kelionių agentūroms ir keleivių vežėjams, kaip atkreipė dėmesį Enrico Letta savo ataskaitoje dėl bendrosios rinkos.

Pastangas mažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro taip pat dar galima papildyti tokiais mokesčių politikos svertais, kurie padėtų stabdyti biologinės įvairovės nykimą ir aplinkos būklės blogėjimą. Kadangi pažanga aplinkosauginių mokesčių srityje yra santykinai vangi, vartotojai šiuo metu perka pernelyg daug taršių produktų ir nepereina prie švaresnių alternatyvų, pavyzdžiui, perdirtų gaminių, tose srityse, kuriose tai būtų ekonomiškai veiksminga ir socialiai pageidautina. Panašiai aplinką tausojančioms įmonėms gali nepavykti pritraukti finansavimo, o aplinką teršiančios įmonės naudojami mažomis kapitalo sąnaudomis – tai neefektyvu. Šiuo metu Komisijos tarnybos gilinasi į politikos spragas. Todėl kol kas dar per anksti priimti išpareigojimus dėl konkrečių politikos priemonių – galbūt jos bus teisinės galios neturinčios priemonės, pavyzdžiui, rekomendacijos, o galbūt bus imtasi platesnio užmojo priemonių ir, pvz., be energijos mokesčių, bus nustatyti ES minimalieji aplinkosauginiai mokesčiai. Tačiau galiu jums prizuadėti, kad bus ryžtingiau imamasi rinkos priemonių aplinkos klausimams visapusiškai spręsti.

Apibendrinamas galiu pasakyti, kad apmokestinimas atliks esminį vaidmenį siekiant ES klimato tikslų. Glaudžiai bendradarbiausiu su jumis, Komisijos tarnybomis ir valstybėmis narėmis, kad atrastume tinkamą pusiausvyrą tarp mūsų aplinkosaugos užmojų ir piliečių ekonominių poreikių, o kartu užtikrintume pramonės konkurencingumą.

Aplinkos, visuomenės sveikatos ir maisto saugos komiteto klausimai

6. Būdamas ES diplomatijos klimato kaitos srityje atstovas, kaip užtikrinsite bendras visų šalių, ypač didžiųjų ir besiformuojančios rinkos ekonomikos šalių, pastangas, kad būtų plečiami veiksmai siekiant ilgalaikio Paryžiaus susitarimo tikslo? Kokie yra Jūsų COP 29 prioritetai? Kokias konkrečias priemones siūlytumėte dėl tolesnių veiksmų, susijusių su COP 28 susitarimu atsisakyti iškastinio kuro energetikos sektoriuje? Kaip nurodyta Jūsų įgaliojamejame rašte, parengsite ES laipsniško subsidijų iškastiniam kurui panaikinimo sistemą. Kaip ketinate operacionalizuoti šią sistemą, kad būtų įvykdytas 8-ojoje aplinkosaugos veiksmų programoje nustatytas reikalavimas, kartu užtikrinant energetinį saugumą ir mažinant priklausomybę?

Pagrindinis **ES klimato diplomatijos** tikslas – akstinti užmojus ir investicijas. Norime paraginti šalis partneres nustatyti ir pasiekti plataus užmojo su Paryžiaus susitarimo tikslais suderintus klimato srities tikslus. Dėl pačios ES sėkmingų pastangų mažinti išmetamųjų teršalų kiekį šiuo metu išmetame tik 6 proc. viso pasaulyje išmetamo teršalų kiekio. Siekiant apsaugoti mūsų klimatą ir planetą, labai svarbu imtis likusių 94 proc. Būsimas šalių nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų atnaujinimas bus labai svarbus siekiant įgyvendinti COP28 JAE konsensusą ir Dubajuje sutartą bendrą pažangos vertinimą. Su kitų Kolegijos narių pagalba formuosime mūsų pasaulinę klimato ir energetikos viziją COP30 konferencijai Brazilijoje ir vėliau.

Konkrečiai, propaguosiu, kad anglies dioksido apmokestinimas būtų esminis platesnio politikos priemonių, kuriomis siekiama Paryžiaus susitarimo tikslų, derinio elementas. Jis gali sukurti rinkos sąlygas, kuriomis iškastinio kuro atsisakymas gali vis labiau finansiškai apsimokėti, ir taip paspartinti pertvarką bei generuoti pajamas, kurias galima reinvestuoti į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir pertvarką. Anglies dioksido apmokestinimas viso pasaulio mastu taip pat padės sukurti vienodas sąlygas įmonėms. Daugeliui šiuo metu savo anglies dioksido apmokestinimo sistemas kuriančių šalių ES apyvartinių taršos leidimų prekybos sistema yra sėkmingas pavyzdys. Nuo 2005 m., kai ji pradėta taikyti, ji padėjo atitinkamuose sektoriuose išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti daugiau kaip 47 proc. Dalydamiesi savo patirtimi ir žiniomis norime daugiau šalių paskatinti vykdyti veiksmingą anglies dioksido apmokestinimo politiką. Todėl noriu, kad, remdamiesi jau esamu bendradarbiavimu, dar aktyviau padėtume savo partneriams į jų platų klimato ir energetikos politikos priemonių derinį įtraukti ir patikimą anglies dioksido apmokestinimą bei rinkas. Neseniai mano iniciatyva įsteigta **Tarptautinė anglies dioksido apmokestinimo ir rinkų diplomatijos darbo grupė** gali atlikti lemiamą vaidmenį dėl mano pirmiau minėtų 94 proc. išmetamųjų teršalų. Kaip ir ES atveju, anglies dioksido apmokestinimas gali būti veiksmingiausia iš prieinamų priemonių. Susidomėjimas yra – vis daugiau šalių, įskaitant daugelį G20 šalių, jau įgyvendina arba nagrinėjasi anglies dioksido apmokestinimo politiką, be kita ko, reaguodamos į pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą. Šiuo metu jau taikomos 75 anglies dioksido apmokestinimo priemonės, apimančios 24 proc. pasaulinio išmetamųjų teršalų kiekio. Tačiau praktikoje ši politika dažnai virsta nedideliais užmojais, mažomis kainomis ir ribota taikymo sritimi, o kai kurie didieji teršėjai apskritai dar atsilieka.

Visų prasmingų diskusijų su kitais didžiaisiais ir naujais teršėjais būtina sąlyga yra pačios ES klimato politikos veiksmų pavyzdys ir sėkmė. **ES tarptautinis patikimumas priklauso nuo mūsų vidaus veiksmų**, įskaitant 55 %

tikslo priemonių rinkinį ir rekomendacijoje dėl 2040 m. pristatytą viziją. Įrodžius, kad šios priemonės veikia, būtų lengviau pasiekti vidaus politinį sutarimą ir kitose šalyse. Stiprios ar besiformuojančios rinkos ekonomikos šalys taip pat gali sukurti palankią reglamentavimo aplinką ir paskatas, kad į žaliąją pertvarką įsitrauktų pramonė ir piliečiai – tuomet ji įgytų pagreitį ir duotų postūmį tvariems investavimo sprendimams. Ir iš tiesų tokius veiksmus propaguojame visais politiniais lygmenimis su daugeliu šalių – G7 ir G20 formate, taip pat per dvišalius žaliuosius aljansus, žaliąsias partnerystes, aukšto lygio dialogus, teisingos energetikos pertvarkos partnerystes ir šią veiklą tęsime per būsimas švarios prekybos ir investicijų partnerystes. Taip pat naudojames daugiašaliais procesais, pavyzdžiui, G7 priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo darbotvarkė, Klimato klubu ir Ministrų forumu švarios energijos klausimams. Toliau padėsime partneriams, be kita ko, finansiškai, jiems ieškant prie jų savitų sąlygų pritaikytų konkrečių, įgyvendinamų sprendimų. Galiausiai, taip pat aktyviai naudojame savo kaimynystės politikos, prekybos politikos ir tarptautinių partnerystės svertus taip, kad būtų remiama žalioji pertvarka. Lygiagrečiai turime toliau remti šalis ir bendruomenes, kurios šiuo metu mažai prisideda prie pasaulinio išmetamųjų teršalų kiekio, bet yra itin pažeidžiamos dėl klimato kaitos. Tai naudinga ir mums patiems: labai tarpusavyje susijusiame pasaulyje prisitaikymas prie klimato kaitos ir didesnis atsparumas jai gali padėti valdyti prekybos maršrutų ir pasaulinių tiekimo grandinių (taip pat ir maisto) sutrikimų riziką ir didinti pačios ES saugumą, atsparumą ir stabilumą.

Mano **COP29 prioritetai**, dėl kurių su valstybėmis narėmis susitarta spalio 8 d. Ekonomikos ir finansų reikalų tarybos posėdyje ir kurie patvirtinti spalio 14 d. Aplinkos tarybos išvadose dėl COP29, yra šie: i) siekti plataus užmojo ir realistiško rezultato dėl naujo kolektyvinio kiekybiškai įvertinto kovos su klimato kaita finansavimo tikslo; ii) užbaigti derybas dėl gairių, kaip įgyvendinti Paryžiaus susitarimo 6 straipsnį dėl tarptautinių anglies dioksido rinkų; iii) pasiekti, kad pasauliniu mastu būtų dar kartą patvirtintas įsipareigojimas įgyvendinti JAE konsensuą, ir pakloti pamatus kitam nacionaliniu lygmeniu nustatytų įpareigojančių veiksmų raundui; iv) intensyvinti prisitaikymo prie klimato kaitos poveikio veiksmus ir v) paraginti visas Susitarimo šalis iki šių metų pabaigos pateikti pirmąsias dvimetes skaidrumo ataskaitas.

Kalbant apie **tolesnius veiksmus po COP28**, raginsiu mūsų tarptautinius partnerius, visų pirma didžiausius teršėjus, 2025 m. pateikti plataus užmojo nacionaliniu lygmeniu nustatytus įpareigojančius veiksmus, parengtus atsižvelgiant į pasaulinės energetikos pertvarkos pažangos įvertinimo rezultatus. Mūsų politinę, techninę ir finansinę paramą pritaikysiu taip, kad besivystančios šalys būtų skatinamos pereiti prie švarios energijos ir smarkiai mažinti savo pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro.

Apie **subsidijas iškastiniam kurui** pažymėtina, kad viena svarbiausių priemonių, kurios galėtų nuosekliai mažinti jų naudojimą, yra susitarimas dėl Energijos mokesčių direktyvos peržiūros pasiūlymo. Todėl toliau bendradarbiausiu su valstybėmis narėmis, kad greitai rastume bendrus sąlyčio taškus ir susitartume. Su valstybėmis narėmis be atvangos dirbsiu subsidijų klausimu dar ir todėl, kad kompetenciją jas palaipsniui panaikinti turi nacionalinės vyriausybės. Sieksiu, kad šių subsidijų klausimu būtų dalijamasi geriausia praktika ir būtų kuo daugiau skaidrumo – ar tai būtų daroma įgyvendinant valstybių narių nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus, ar peržiūrint Valdymo reglamentą. Tai padės palaikyti spaudimą jų atsisakyti. Prie to paties galiu pasakyti, kad ištesėjau per savo pirmuosius klausymus Parlamente prieš metus duotą žodį ir parengiau ES lygmens aprašą. Šiuo klausimu ketinu toliau dirbti su kartu su Komisijos nariu, atsakingu už energetiką ir būstą. Lygiagrečiai Europos semestras ir galbūt būsima konkurencingumo koordinavimo priemonė bus proga suteikti valstybėms narėms tolesnių rekomendacijų, kaip prioritetine tvarka spręsti šią problemą. Galiausiai, įvedame kitas politikos priemones, kuriomis bus įkainotas neigiamas iškastinio kuro poveikis. Turiu omenyje naująją ES ATLPS pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams (ATLPS2). Kartu pradės veikti naujas Socialinis klimato fondas, skirtas energijos ir transporto galimybių nepriteklių patiriantiems asmenims remti.

Subsidijų iškastiniam kurui atsisakymu siekiama, kad pertvarka būtų ekonomiškai efektyvesnė ir lengviau įgyvendinama. Taip bus užtikrintas energetinis saugumas ir sumažinta įvairi priklausomybė, o atlaisvintos lėšos galės būti investuotos į mažo anglies dioksido kiekio pajėgumus. Jei susirūpinimą kelia tai, kad subsidijų iškastiniam kurui panaikinimas gali neigiamai paveikti mažesnes pajamas gaunančius namų ūkius, sutinku, kad ši problema turi būti sprendžiama, pavyzdžiui, per valstybių narių socialinę politiką. Dažnai veiksmingiausia yra išmokėti kompensacijas namų ūkiams arba padėti jiems pereiti prie švarios energijos, bet ne toliau palaikyti subsidijas iškastiniam kurui.

7. Kokių konkrečių priemonių imsitės, kad būtų užtikrintas veiksmingas ir savalaikis 2030 m. ES klimato teisės aktų sistemos įgyvendinimas ir joje nustatytų tikslų įgyvendinimas? Koks, Jūsų nuomone, yra švarios pramonės kurso vaidmuo šiame kontekste? Kokios nuomonės laikotės dėl Jūsų įgaliojama rašte nurodyto tikslinio reglamento, kuriuo nustatomos lengvųjų automobilių ir furgonų išmetamo CO2 normos, dalinio pakeitimo? Kaip užtikrinsite, kad ES reguliavimo ir finansinėmis priemonėmis, įskaitant Socialinį klimato fondą ir Teisingos

pertvarkos fondą, būtų remiamas sąžiningas perėjimas prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos? Visų pirma kalbant apie ES ATLPS 2, kokių konkrečių priemonių imsitės siekdamas užtikrinti, kad pažeidžiamos grupės būtų apsaugotos nuo energijos kainų didėjimo, be kita ko, atliekant nacionalinių socialinių klimato planų tinkamo įgyvendinamo ir nacionalinių ATLPS 2 pajamų stebėseną?

Nacionalinių energetikos ir klimato srities veiksmų planų (NEKSVP) atnaujinimas yra svarbus procesas, kuriame valstybės narės išdėsto, kaip jos sudarys sąlygas laiku įgyvendinti 55 % tikslo priemonių rinkinį ir sutelkti reikiamas investicijas. Aktyviau palaikysiu ryšius su valstybėmis narėmis siekdamas užtikrinti, kad jos savo NEKSVP parengtų kuo greičiau. O valstybėmis narėmis įgyvendinant savo NEKSVP, ketinu glaudžiai su jomis bendradarbiauti, be kita ko, su jų pramonės atstovais ir socialiniais partneriais, ir rengti diskusijas apie tai, kaip galėtume šalinti svarbias pertvarkos kliūtis. Mano tikslas bus sudaryti sąlygas bendradarbiauti ir dalytis geriausia praktika apie tai, kokie praktiniai sprendimai padeda sparčiau vykdyti pertvarką ir kartu puoselėti konkurencingumą bei pasirūpinti pažeidžiamaisiais. Nuolat informuosiu Europos Parlamentą reguliariai teikdamas jam informaciją.

2040 m. klimato srities tikslas – dėl kurio Komisija netrukus pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo bus iš dalies tikslingai pakeistas Europos klimato teisės aktas – suteiks investuotojams daugiau ir ilgalaikio tikrumo, padedančio jau dabar priimti sprendimus dėl gamybos įrenginių, infrastruktūros ar įgūdžių. Tai paspartins veiksmus ir dėl 2030 m. tikslų bei patį jų įgyvendinimą.

Pagrindinis **švarios pramonės kurso** uždavinys bus didinti ES pramonės konkurencingumą ir sparčiau mažinti Europos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Parengsime keletą iniciatyvų, kad mažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro padėtų ir administracinių procesų supaprastinimas, sukursime sistemą, skatinančią vystytis eksperimentines rinkas, ir telksime privatų pertvarkos finansavimą. Siekdami pašalinti vieną iš svarbiausių ES konkurencinių trūkumų, imsimės veiksmų, kad energijos kainos taptų prieinamos, taip pat priimsime spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktą, kuriame daugiausia dėmesio bus skirta energijai imlioms pramonės šakoms, o su šalimis partnerėmis ryšius kursime per švarios prekybos ir investicijų partnerystes.

Norint pasiekti ES tikslą iki 2030 m. grynąjį išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 55 proc., palyginti su 1990 m., o iki 2050 m. pasiekti Europos klimato teisės akte įtvirtintą poveikio klimatui neutralumo tikslą, reikia plataus užmojo politikos ir veiksmų, kuriais būtų greitai ir pakankamai sumažintas visų sektorių, įskaitant pastatų ir transporto sektorius, išmetamas teršalų kiekis. Atsižvelgiant į tai, buvo nuolat griežtinamos **naujų lengvųjų automobilių ir furgonų išmetamo CO₂ kiekio normos** ir 2035 m. jau nustatytas 100 proc. sumažinimo tikslas. Politinėse gairėse nustatyta: „2050 m. klimato neutralumo tikslui pasiekti reikės inovatyvių technologijų įvairiausiose srityse – nuo judumo iki energetikos. Pavyzdžiui, 2035 m. automobilių klimato neutralumo tikslas teikia aiškumo ir investuotojams, ir gamintojams. Jam įgyvendinti turės būti taikomas technologijų neutralumo principas, taigi, atlikus numatomą peržiūrą ir padarius tikslinių reglamento pakeitimų, tam tikras vaidmuo teks ir elektroliziniams degalams.“ Tai paantrinta ir mano įgaliojame rašte. Todėl Komisija šį tikslinį pakeitimą parengs atlikdama 2026 m. numatytą peržiūrą. Atliekant šį darbą taip pat bus apsvaistytas e. degalų poreikis kituose sektoriuose, kuriuose nėra kitų technologinių alternatyvų, pavyzdžiui, aviacijos ir jūrų transporto sektoriuose, atsižvelgiant į numatomą tų degalų stygių, energijai labai imlų jų gamybos procesą ir prognozuojamus kaštus.

Mūsų **teisingos pertvarkos sistema** turi būti tinkama būsimiems su klimato kaita susijusios pertvarkos etapams: nuo dabar iki 2030 m., tada iki 2040 m. ir vėliau. Pirmas prioritetas bus užtikrinti, kad būtų naudojami priemonės „NextGenerationEU“ ir dabartinio biudžeto ištekliai. ES turi visapusišką finansavimo sistemą, be kita ko, pagal sanglaudos politikos fondus, pavyzdžiui, Teisingos pertvarkos fondą, ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Ją dar labiau sustiprins būsimas Socialinis klimato fondas. Bendromis pastangomis parengsime paprastesnę, tikslingesnę ir labiau poreikius atliepiančią ilgalaikį biudžetą, kuris atspindėtų Europos strateginius prioritetus ir mūsų siekį būti Investicijų komisija. Nors negaliu iš anksto prognozuoti, kokia bus kita DFP, palankiai vertinu Pirmininkės įsipareigojimą joje numatyti gerokai didesnę teisingos pertvarkos finansavimą. Jei būsiu patvirtintas, užtikrinsiu, kad toks didesnis finansavimas būtų skirtas pažeidžiamiesiems darbuotojams, įmonėms ir piliečiams, taip pat teritorijoms, kuriose pertvarka kelia didžiausius iššūkius. Visi turėtų galėti naudotis pertvarkos teikiama galimybėmis ir nė vienas neturėtų būti paliktas nuošalyje. Šiuo klausimu dirbsiu su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už žmones, įgūdžius ir parengtį. Užtikrinsime, kad dar iki pradedant taikyti naują apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą pastatams, kelių transportui ir papildomiems sektoriams (ATLPS2) iš Socialinio klimato fondo būtų skiriamas didesnis finansavimas. Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis dėl jų nacionalinių socialinių klimato planų siekdama užtikrinti, kad ištekliai būtų naudojami pažeidžiamiesiems namų ūkiams, pažeidžiamoms labai mažoms įmonėms ir pažeidžiamiesiems transporto naudotojams remti.

Kalbant apie Socialinio klimato fondo parengiamuosius darbus, su specialia valstybių narių ekspertų grupe triūsiamie nuo 2023 m. siekdami, kad jis galėtų greitai ir veiksmingai pradėti veikti. Šiuo metu 10 valstybių narių naudojami Komisijos techninės paramos priemonė, padedančia joms įsivertinti ATLPS2 poveikį, apibrėžti pažeidžiamas grupes ir nustatyti jų būsimiems planams tinkamas priemones ir investicijas. Padėsiu už žmones, įgūdžius ir parengtą atsakingam vykdomajam pirmininko pavaduotojui informuoti Europos Parlamentą apie Socialinio klimato fondo įgyvendinimą. Pagal socialinio dialogo dėl klimato formatą kompetentingi Europos Parlamento komitetai gali du kartus per metus pakviesti Komisiją aptarti pateiktus socialinius klimato planus, Komisijos atliktą jų vertinimą, svarbių etapų ir siektinų reikšmių pasiekimą ir mokėjimus.

Kalbant apie valstybių narių ATLPS2 pajamų panaudojimą, stebėsime, kad visos jos būtų panaudotos klimato politikos veiksmams ir socialinėms priemonėms, kaip reikalaujama peržiūroje ATLPS direktyvoje.

Aktyviau bendradarbiausiu su valstybėmis narėmis, kad rastume būdų įveikti kliūtis ir galimybių užtikrinti sąžiningą ir teisingą pertvarką. Pasinaudodamas Valdymo reglamento peržiūra stiprinsiu teisingos pertvarkos klausimų sprendimą. Sieksiu užtikrinti, kad teisingos pertvarkos aspektas būtų gerai integruotas į mūsų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo rėmimo politiką, ir bendradarbiaudamas su savo kolegomis Komisijos nariais sieksiu užtikrinti, kad teisinga pertvarka reikštų kokybiškas darbo vietas, o mūsų MVĮ ir namų ūkiams reikalingos prekės ir paslaugos būtų prieinamos ir įperkamos.

8. Kokius konkrečius naujus veiksmus planuojate pasiūlyti kaip sistemą, kuri atvertų galimybių siekti naujojo 2040 m. tikslo, ir kaip parengsite ES klimato struktūrą po 2030 m. paprastai, sąžiningai ir ekonomiškai efektyviai, su atitinkamais finansiniais ištekliais? Kaip užtikrinsite, kad sąžiningai ir remdamiesi moksliniais tyrimais prisidėtų visi ekonomikos sektoriai? Kokia Jūsų pozicija dėl ES ATLPS raidos ateityje? Kokie būtų Jūsų konkretūs planai, kaip ne tik iš esmės ir tvariai mažinti išmetamųjų teršalų kiekį, bet ir skatinti nuolatinį ir su žeme susijusios veiklos anglies dioksido absorbuojimą? Kokia Jūsų pozicija dėl Sąjungos anglies dioksido absorbuojimo tikslų nustatymo, įskaitant atskirą tikslą dėl nuolatinio anglies dioksido absorbuojimo, kuris yra 2040 m. tikslo dalis? Kokias konkrečias teisėkūros ir (arba) kitas priemones ir kokius naujus ES išteklius pagal naująjį Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planą norėtumėte pasiūlyti, kad didėtų ES visuomenės, įskaitant pažeidžiamas grupes, ekosistemas ir ekonomiką, atsparumas ir ji geriau prisitaikytų prie su klimatu susijusios rizikos? Kaip užtikrinsite, kad į prisitaikymą būtų sistemingai atsižvelgiama kiekvienoje ES sektorių politikoje?

Netrukus Komisija pateiks pasiūlymą dėl teisėkūros procedūra priimamo akto, kuriuo Europos klimato teisės akte bus įtvirtintas 2040 m. klimato tikslas. Kartu turi būti sudarytos reikiamos sąlygos šiam plataus masto 2040 m. tikslui įgyvendinti, pavyzdžiui, turi būti vykdoma žmonėms teisinga ir sąžininga pertvarka, sumažintos energijos kainos, gerinami elektros tinklai ir kt. Pirma proga imtis formuoti reikiamas sąlygas bus švarios pramonės kursas, užtikrinsiantis, kad klimato srities užmojai būtų derinami su pramonės konkurencingumu.

Kai tik bus susitarta dėl tikslo, Komisija galės pateikti pasiūlymus dėl **klimato politikos metmenų po 2030 m.** Užtikrinsiu, kad ES nenukryptų nuo kurso, remtumės visapusiška mūsų turima politikos sistema, pasimokykime iš praeities pamokų ir užsitikrinsime, kad sistema būtų tinkama 2040 m. tikslui. Artėdami prie poveikio klimatui neutralumo, žinome, kad visi sektoriai turi prisidėti ir kad reikia daug technologijų. Mums reikia aiškumo, kurį suteikia 2040 m. tikslas, kad galėtume planuoti politiką ir užtikrinti ilgalaikį tikrumą priimantiems investavimo sprendimams. Kartu tai padės pasiekti ir mūsų 2030 m. tikslus. Bendradarbiaudamas su kolegomis sieksiu, kad švarios pramonės kursas sudarytų sąlygas mums pasiekti 2040 m. tikslą ir kad Europos veiksmams būtų tinkamai pritraukiamos privačios investicijos į mūsų bendrus tikslus – konkurencingą ir nuo iškastinio kuro nepriklausomą ES ekonomiką – ir sumažinta jų rizika. Turime investuoti į žmones, įgūdžius ir teisingą pertvarką, o klimato politika turi didinti žmonių gerovę. Siekiant, kad klimato kaitos švelninimo veiksmai būtų ekonomiškai efektyvūs, labai svarbus vaidmuo tenka anglies dioksido apmokestinimui, kuris ES lygmeniu vykdomas taikant ATLPS. Kartu tai yra finansavimo šaltinis, generuojantis pajamas inovacijoms ir pažeidžiamiausioms grupėms skirtas paramos priemonės. Trumpai tariant, gera anglies dioksido kainodara siekiama tiek aplinkos, tiek ekonominių, tiek socialinių tikslų. Papildomai reikės imtis ir sektoriinių priemonių, pavyzdžiui, energetikos, transporto ar žemės sektoriuje, ir parengti platesnę sąlygas sudarančią politikos sistemą, kurioje daugiausia dėmesio būtų skiriama su pertvarka susijusiems sektorių poreikiams.

Komisija visiškai laikosi geresnio reglamentavimo reikalavimų ir savo klimato politikos pasiūlymus bei rekomendacijas grindžia išsamiais poveikio vertinimais. Ji taip pat deramai atsižvelgia į Mokslo patariamąsias tarybos klimato kaitos klausimais rekomendacijas. Norėčiau pabrėžti, kad atliekant šias analizes naudojamos pažangiausios ekonominės analizės priemonės, kuriomis taip pat plačiai remiamasi mokslinėje literatūroje ir kurios leidžia visapusiškai aprėpti ES ekonomiką ir įvairius jos sektorius, kaip matyti iš vasario mėn. Komisijos paskelbto 2040 m. klimato politikos tikslo poveikio vertinimo. Taip užtikrinama, kad Komisijos politikos sprendimai dėl

įvairių sektorių vaidmens yra ir bus priimami remiantis išsamia pagal mokslinius principus atlikta analize, todėl ir politikos priemonių rinkiniai parengiami taip, kad mūsų tikslų būtų siekiama ekonomiškai efektyviai, sąžiningai ir veiksmingai. To siekdamas esu toliau pasirengęs vesti atvirą ir skaidrų dialogą su visais sektoriais, kad mūsų klimato srities tikslai būtų pasiekti subalansuotai ir ekonomiškai efektyviai.

Kalbant konkrečiai apie **ES ATLPS**, 2026 m. turi būti atlikta ATLPS direktyvos ir Sprendimo dėl rinkos stabilumo rezervo peržiūra. Ją atliekant bus, visų pirma, svarstoma, ar nuo 2028 m. į ES ATLPS įtraukti atliekų tvarkymą, ir kaip, kada ir ar iš viso integruoti anglies dioksido absorbuojamumą ir sukurti paskatas surinktą anglies dioksidą naudoti produktuose, pavyzdžiui, atsinaujinančiųjų išteklių kure.

Atliekant peržiūrą 2026 m. taip pat bus nuspręsta, ar į ATLPS taikymo sritį nuo 2027 m. sausio mėn. įtraukti tarptautinius skrydžius ir ar yra galimybių įtraukti dar daugiau jūrų transporto rūšių. Kartu su peržiūra bus pateiktas ATLPS direktyvos ir Sprendimo dėl rinkos stabilumo rezervo vertinimas (t. y. įrodymais pagrįstas retrospektyvinis vertinimas). Taip pat išnagrinėsime, ar reikia koreguoti ES ATLPS atsižvelgiant į 2040 m. tikslą. Akivaizdu, kad ES klimato politikoje ATLPS užima kertinę vietą.

Noriu pabrėžti, kad esminis ir nuolatinis išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas turi išlikti mūsų prioritetu. Kita vertus, suteikti daugiau tikrumo pramonei dėl to, koks vaidmuo siekiant 2040 m. ES klimato tikslo tenka **ilgalaikiam anglies dioksido absorbuojamumui**, taip pat yra naudinga. Įvertinsime, kokių politikos priemonių rinkiniu būtų geriausia 2040 m. politikos sistemoje sukurti paskatas tiek mažinti išmetamą ŠESD kiekį, tiek absorbuoti anglies dioksidą. Kaip aiškiai pabrėžta komunikate ir pridedamame poveikio vertinime, siekiant iki 2040 m. grynąjį išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti 90 proc., o iki 2050 m. neutralizuoti poveikį klimatui, reikės veiksmingos anglies dioksido absorbuojamumo politikos. Užtikrinsiu, kad mano kadencijos pabaigoje tokia politika jau būtų nustatyta. Tuo pat metu kartu su viešaisiais ir privačiais partneriais remsime ankstyvą kūrimo etapą to, kas ilgainiui turėtų tapti bendrąja Europos absorbuoto anglies dioksido rinka. Anglies dioksido absorbuojamumo paslaugą teikiančioms įmonėms, ūkininkams ar miškininkams už jas turėtų būti atlyginta, tačiau nemažinant pastangų mažinti išmetamą teršalų kiekį.

Kalbant apie **prisitaikymą prie klimato kaitos**, didėjantys su klimatu susiję pavojai kelia vieną iš didžiausių rizikų mūsų saugumui ir klestėjimui, todėl turime stiprinti ES atsparumą klimato kaitai, geriau jai rengtis ir mažinti savo ekonomikos bei visuomenės pažeidžiamumą. Tai turi būti daroma darniomis pastangomis – tiek ES, tiek valstybių narių lygmeniu. Dabartinė politika ir veiksmai atsilieka nuo klimato poveikio tempo. Apie atsparumą ir rizikos valdymą turi būti galvojama dar projektuojant. Ketinu parengti Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planą, skirtą padėti valstybėms narėms ir užtikrinti, kad su klimatu susijusi rizika būtų visapusiškai integruota į visas ES politikos sritis: nuo žemės ūkio ir ypatingos svarbos infrastruktūros objektų iki ekonomikos, ypatingą dėmesį skiriant pažeidžiamoms grupėms. Tikslu plano aprėptis būtų apibrėžta glaudžiai bendradarbiaujant su suinteresuotaisiais subjektais. Remdamasis Europos klimato rizikos vertinimu ir Komunikatu dėl su klimatu susijusios rizikos valdymo, manau, kad akivaizdžiai reikia geriau suderinti ES ir valstybių narių požiūrius. Tai reikėtų, kad turime susitarti dėl atskaitos scenarijaus, pagal kurį vertinsime su klimatu susijusius pavojus ir nustatysime priimant politinius ir investicinius sprendimus toleruotinos rizikos lygį. Svarstydamas bet kurį pasiūlymą turėsiu omenyje jo administracinę našą. Kaip nurodėta mano įgaliojamojame rašte, įvertinsiu, ar mums reikia naujų teisės aktų dėl atsparumo klimato kaitai ir pasirengimo jai, kuriuos Parlamentas paragino priimti per neseniai vykusias diskusijas plenariniame posėdyje ir rezoliucijoje dėl potvynių. Konkrečiai, atidžiai apsvarstysiu, kaip užtikrinti, kad teisės aktai tose politikos srityse, kuriose kyla ypač didelė su klimatu susijusi rizika, atitiktų paskirtį. Noriu, kad bent visas ES finansuojamas turtas būtų suprojektuotas mąstant apie ateitį, be kita ko, įvertinant, ar jis bus atsparus klimato kaitos poveikiui, ir užtikrinant, kad jis atitiktų reikšmingos žalos nedarymo principą.

Pramonės, mokslinių tyrimų ir energetikos komiteto klausimai

9. Kokia Jūsų vizija žvelgiant į šį postą plačiau nei apibrėžia įgaliojamojame rašte ir kokį palikimą norėtumėte palikti? Kokius pasiūlymus dėl teisės aktų ir kitas iniciatyvas siūlysite Komisijos narių kolegijai priimti per ateinančius penkerius metus, ypač per pirmąsias 100 dienų? Kaip užtikrinsite, kad šie pasiūlymai ir esamų teisės aktų įgyvendinimas sustiprintų Europos konkurencingumą? Ar šiuos pasiūlymus dėl teisės aktų ketinate grįsti specialiais poveikio vertinimais? Kokių planų turite konkrečiai švarios pramonės kurso srityje? Kaip apibrėžtumėte „švarų augimą“? Kokį vaidmenį Jūsų darbe atliks žiedinė ekonomika? Kaip planuojate prižiūrėti ir remti esamos teisinės sistemos įgyvendinimą, kad būtų pasiekti 2030 m. tikslai, ir kokie yra Jūsų planai ir priemonės, kad būtų pasiektas paskelbtas 2040 m. išmetamųjų teršalų kiekio mažinimo tikslas? Kaip užtikrinsite, kad šios priemonės būtų taikomos kartu su ES pramonės politika?

Mokslas mums aiškiai sako: jei norime užtikrinti, kad klestėtų ne tik dabartinė, bet ir kitos kartos, neturime kitos išeities kaip tik imtis plataus užmojo veiksmų klimato srityje. Jau visi pasaulyje jaučia klimato kaitos poveikį: kylantį jūros lygį, daugiau potvynių, grėsmę maisto tiekimui, žmonių sveikatai ir infrastruktūrai. Kad apsaugotume planetą ir kartu savo pačių gerovę, turime ne tik imtis klimato srities veiksmų, bet ir užsitikrinti klestinčią ir konkurencingą ekonomiką bei remti pažeidžiamiausius žmones, regionus ir sektorius, kad pertvarka būtų sąžininga ir teisinga. Esu tvirtai įsitikinęs, kad tam reikalingi ryžtingi veiksmai ne tik ES viduje, bet ir tarptautiniu mastu, ypač neramiais ir sunkiais laikais, kurie, tikėtina, mūsų laukia artimiausioje ateityje. Man tai reiškia: daugiau lyderystės, daugiau ryžto ir daugiau bendradarbiavimo, ir manau, kad mes tai galime. Noriu savo kadencijos pabaigoje galėti pasakyti, kad užtikrinome kelią į poveikio klimatui neutralumą sukurdami sąlygas Europos ekonomikos lyderystei ir mūsų švaraus augimo politikos darbotvarkę paversdami pavyzdžiu, kuriuo norės sekti kitos pasaulio šalys.

Kalbant apie **teisės aktus ir kitas iniciatyvas per ateinančius penkerius metus ir ypač per pirmąsias 100 dienų**, vadovaudamasis Politinėmis gairėmis ir bendradarbiaudamas su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už klestėjimą ir pramonės strategiją, taip pat su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už švarią, teisingą ir konkurencingą pertvarką, parengsiu **švarios pramonės kursą**, kuris padės ES pramonei tapti konkurencingesnei, o Europai – sparčiau išsivaduoti iš priklausomybės nuo iškastinio kuro. Daugiau apie tai esu išdėstęs savo atsakyme į 7 klausimą. Švarios pramonės kursas minėtose srityse bus įgyvendinamas imantis nuoseklių politikos iniciatyvų. Kai kurios iš jų paminėtos įgaliojamuosiuose raštuose, kaip antai įperkamos energijos veiksmų planas, spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktas, Europos konkurencingumo fondas, chemijos pramonės dokumentų rinkinys ar būsimas automobilių pramonės sektoriaus veiksmų planas.

Europos pramonė ir moksliniai tyrimai yra kryžkelėje. Mūsų pirmavimui technologijų srityje ir gebėjimui reaguoti į pramonės iššūkius bei aktyviai pasinaudoti naujomis galimybėmis kyla grėsmė.

Anglies dioksido apmokestinimas pagal ES ATLPS ir toliau atliks pagrindinį vaidmenį orientuojant ekonominius sprendimus į ekonomiškai efektyviausius priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo veiksmus. Be to, iš ES ATLPS ir toliau bus gaunamos pajamos, kurios turėtų būti panaudojamos, visų pirma per Inovacijų fondą, tam, kad sparčiau vyktų novatoriškų neutralaus poveikio klimatui sprendimų demonstravimas ir masinis diegimas įvairiuose sektoriuose (pramonės priklausomybei nuo iškastinio kuro mažinti, švarioms technologijoms gaminti).

Visos šios temos siejasi su **švariu augimu**, kuris, išnaudojant lyderystę sparčiai augančių švarių technologijų srityje, užtikrins ekonomikos klestėjimą ir mūsų visuomenių gerovę neviršijant planetos išgalių. Švarus augimas reiškia tolesnį žmonių visuomenės klestėjimą nekeliant pavojaus būsimų kartų gerovei ar kitoms gyvybės formoms ir ekosistemoms. Toks augimas negali būti statomas ant iškastinio kuro pamato. Švarus augimas – tai mažesnė priklausomybė nuo importo ir daugiau saugumo bei atsparumo. Praktiškai augimas gali būti laikomas švariu, jei jis padeda stabilizuoti klimatą, išlaikyti gerą ekosistemų ir buveinių būklę ir išsaugoti biologinę įvairovę, švarų orą ir vandenį.

Žiediškas yra neatsiejama švaraus augimo dalis. Gerai sustyguota žiedinė ekonomika atvers didelių konkurencingumo galimybių nuo žaliavų perdirbimo iki ekologinio projektavimo, apimdama visą tiekimo grandinę, įskaitant švarių produktų paklausos priemones. Įkainodami išmetamą anglies dioksidą skatiname daugelį sektorių daugiau vadovautis žiediško principais, nes paprastai antrinei didelio anglies dioksido pėdsako prekių gamybai reikia daug mažiau energijos sąnaudų nei pirminei. Atlikdami planuojamą ES ATLPS peržiūrą įvertinsime, kaip mūsų pramonės šakas paskatinti žiediška ir tvariau naudoti išteklius bei pakartotinai naudoti anglies dioksidą. Užtikrinsime, kad politika, daranti poveikį atliekoms ir gyvavimo ciklo pabaigai, būtų suderinta su klimato politika. Pavyzdžiui, 2026 m. atliekant suplanuotą peržiūrą bus taip pat įvertinta, ar į ES ATLPS taikymo sritį reikėtų įtraukti atliekų deginimo įrenginius.

Kadencijos pradžioje pasiūlysiu **iš dalies pakeisti Europos klimato teisės aktą, kad į jį būtų įtrauktas 2040 m. tikslas grynąjį išmetamųjų teršalų kiekį sumažinti 90 proc.** Apie tai plačiau pasisakiau atsakyme į 7 klausimą. Kai šis tikslas bus įtvirtintas, laikydami geresnio reglamentavimo gairių, visus pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų, kurie gali turėti didelį ekonominį, aplinkosauginį ar socialinį poveikį, pateiksime kartu su atitinkamais poveikio vertinimais. Be to, Valdymo reglamentas, kai bus peržiūrėtas siekiant jį supaprastinti ir atnaujinti, padės įgyvendinti 2040 m. klimato srities užmojus, susijusius su poveikio klimatui neutralumu ir atsparumu.

Kaip jau minėjau pirmiau, užtikrinsiu, kad remdamiesi visapusišku mūsų turimu politikos priemonių rinkiniu, mokydamiesi iš praeities pamokų ir užsitikrindami, kad turėtume viską, ko reikia 2040 m. tikslui pasiekti,

neleistume ES nukrypti nuo klimato politikos kurso. Tokiais veiksmais užtikrinsime ES pramonės konkurencingumą ir teisingą pertvarką visiems. To siekdamas esu toliau pasirėngęs vesti atvirą ir skaidrų dialogą su visų sektorių atstovais, kad mūsų klimato srities tikslai būtų pasiekti subalansuotai ir ekonomiškai efektyviai.

Kita svarbi tema – **2035 m. lengvųjų automobilių išmetamo CO₂ kiekio mažinimo tikslas**, kurį plačiau aptariau atsakydamas į 7 klausimą.

Žvelgiant toliau į ateitį, kaip nurodyta mano įgaliojamajame rašte, vadovausiu rengiant **Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planą**, padėsiu valstybėms narėms, visų pirma geriau pasirėngti ir planuoti, ir užtikrinsiu, kad reguliariai būtų atliekami mokslu pagrįsti rizikos vertinimai.

Taip pat įvertinsiu, ar reikia priimti **naujų teisės aktų dėl atsparumo klimato kaitai ir pasirėngimo jai**, ir pristatysiu variantus. Tai darysiu remdamasis pirmuoju Europos klimato rizikos vertinimu ir tinkamai atsižvelgdamas į pastaruoju metu Parlamente vykusias diskusijas dėl potvynių. Atidžiai apsvarstysiu, kaip užtikrinti, kad teisės aktai, aktualūs prisitaikant prie klimato kaitos, atitiktų paskirtį, o administracinė našta būtų mažesnė. Tam reikės, glaudžiai bendradarbiaujant su kitais Kolegijos nariais, ieškoti būdų, kaip racionalizuoti įvairių sektorių politiką, pvz., nustatyti sritis, kuriose valstybės narės jau teikia su prisitaikymu prie klimato kaitos susijusią sektorinę informaciją, taip pat ar galime geriau išnaudoti palydovinę informaciją, o galbūt ir dirbtinį intelektą. Taip būtų galima nustatyti sinergiją, priartinti vieną prie kito įvairių sektorių planavimo ir ataskaitų teikimo veiklos srautus ir nustatyti dubliavimąsi. Kita vertus, prisitaikymas prie klimato kaitos tampa vis didesniu iššūkiu ir tai yra nauja veiksmų sritis, todėl tam, kad būtume atsparesni sparčiai didėjančiai su klimatu susijusiai rizikai, gali prireikti tam tikrų naujų papildomų ribotų reikalavimų.

10. Kokias konkrečias priemones pasiūlysite, kad būtų skatinamas pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimas, visų pirma energijai imliose pramonės šakose ir sektoriuose, kuriuose sunku sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį? Kuriems sektoriams ir sritims turėtų būti teikiama pirmenybė ir kokiais kriterijais remiantis? Koks, Jūsų nuomone, yra apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos ir inovacijų fondo vaidmuo? Kokių veiksmų siūlysite, kad būtų užtikrintos ilgalaikės investicijos į Europos nulinio taršos balanso infrastruktūrą? Kokias konkrečias priemones numatote visų pirma Pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo spartinimo aktui ir kaip, Jūsų nuomone, jis susijęs su Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktu, Svarbiausiųjų žaliavų aktu ir STEP? Kaip apskritai užtikrinsite, kad klimato politikos priemonėmis ir toliau būtų teikiamos ekonominės paskatos privačioms investicijoms į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą, kartu stiprinant socialinės ir teisingos pertvarkos sistemą? Kaip numatote būsimą CO₂ surinkimo, transportavimo ir saugojimo sistemą ir kaip užtikrinsite pakankamas paskatas pramonei visoje CCUS vertės grandinėje? Kokie yra Jūsų planai dėl bendrosios CO₂ rinkos, visų pirma CO₂, išmetamo sektoriuose, kuriuose sunku sumažinti išmetamųjų teršalų kiekį, atsižvelgiant į ES konkurencingumą? Kokios nuomonės laikotės dėl Jūsų įgaliojamajame rašte nurodyto technologijų atžvilgiu neutralaus požiūrio vaidmens, susijusio su numatoma reglamento, kuriuo nustatomos lengvųjų automobilių ir furgonų išmetamo CO₂ normos, peržiūra?

Mūsų pagrindinės priemonės siekiant sumažinti **pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro ES** – tai taikant **ES ATLPS** sukuriama kainodaros paskata ir efektyvi apsauga nuo anglies dioksido nutekėjimo rizikos taikant **pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą (PADKM)**, kitaip tariant, anglies dioksido įkainojimas ir veiklos sąlygų suvienodinimas ES. Tačiau poveikio klimatui neutralizavimas – tai daug daugiau nei ribotas išmetamųjų teršalų kiekio mažinimas. Tam reikės didžiulių investicijų į technologijas, kuriomis priklausomybė nuo iškastinio kuro mažinama iš esmės, o mūsų dabartinė politika ne visada pakankamai užtikrina šių investicijų finansinę grąžą. Todėl turėsime dirbti ir su kitais svertais. **Svarios pramonės kursas** – tai galimybė ES pramonę padaryti konkurencingesnę ir sparčiau mažinti Europos priklausomybę nuo iškastinio kuro. Kaip tai padaryti, išsamiai aprašiau savo atsakyme į 7 klausimą. Parengsime keletą iniciatyvų, skirtų padėti mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro tuose sektoriuose, kuriuose tai padaryti itin sunku, taip pat sukursime eksperimentinių rinkų plėtrą skatinančią sistemą ir telksime finansavimą pertvarkai.

Visoms pramonės šakoms, įskaitant MVĮ, bus naudinga tokia horizontalioji priemonė, dėl kurios padaugės įperkamos švarios energijos kiekis ir pagerės prieiga prie jos. Kuo greičiau mums pavyks elektros tinklą padaryti nepriklausomą nuo iškastinio kuro, tuo greičiau su tuo susijusiais privalumais galės pasinaudoti mūsų pramonė. Tačiau tam reikia, kad tinklas būtų laiku sustiprintas ir kad būtų sėkmingai sprendžiamas atsinaujinančiųjų energijos išteklių nepastovumo klausimas. Kadangi energijai imlios pramonės šakos svarbios daugelyje vertės grandinių, ypač daug dėmesio bus skiriama spartesniam jų priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimui ir mažo anglies dioksido kiekio produktų gamybai. Taip pat strategiškai svarbu remiantis Poveikio klimatui neutralizavimo

pramonės aktu toliau stiprinti švarių technologijų vertės grandinę ES. Komisija taip pat pasiūlys ES automobilių pramonės planą. Šis sektorius yra vienas iš svarbiausių Europos pramonės ekonomikos sektorių, kuris turėtų pasinaudoti žaliosios ir skaitmeninės transformacijos atveriamomis galimybėmis. Svarbų vaidmenį taip pat turi atlikti horizontalieji technologiniai veiksniai, kaip antai skaitmeninės technologijos, pažangiosios medžiagos ir žiediniai sprendimai.

Grįžtant prie **ES ATLPS**, ji yra mūsų kertinė klimato srities priemonė, mažinti pramonės priklausomybę nuo iškastinio kuro skatinanti tokiais dviem pagrindiniais būdais: tuo, kad už išmetamą anglies dioksidą reikia susimokėti, ir tuo, kad taikant priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo sprendimus gaunamos pajamos reinvestuojamos. Ši sistema iš tiesų veikia! Tai rinka grindžiama priemonė, lemianti išmetamųjų teršalų kiekio mažėjimą, atlyginanti pagal išmetamo anglies dioksido kiekį efektyviausioms pramonės šakoms, o išteklius, susimokėtus už taršą anglies dioksidu, nukreipianti į klimato srities sprendimus per tokias sistemas kaip Inovacijų fondas. Tačiau turime svarstyti, kaip ES ATLPS galėtų toliau remti pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą po 2030 m., nes sėkmingas priklausomybės nuo iškastinio kuro sumažinimas reikštų, kad gyvename pasaulyje, kuriame išmetamas labai mažas teršalų kiekis, o išmetamųjų teršalų problema sektoriuose, kuriuose išmetamą teršalų kiekį sumažinti sunku, sprendžiame pasitelkdami anglies dioksido absorbentus. Iki 2026 m. vidurio Komisija įvertins keletą elementų, svarbių norint tvariai tvarkyti anglies dioksidą pramoniniu būdu. Ji parengs galimas politikos priemones ir paramos mechanizmus, susijusius su pramoniniu anglies dioksido absorbavimu; juos rengiant, be kita ko, bus nagrinėjama, ar ir kaip absorbuotą kiekį apskaityti ES ATLPS. Ji nagrinės, kaip apskaityti anglies dioksido surinkimą ir naudojimą, naujų produktų kūrimą, taip pat kaip spręsti kaimyninėse trečiojoje šalyse saugomo CO₂ kiekio apskaitymo klausimą. Peržiūrėdami ES ATLPS galime apsvarstyti, kaip dar labiau ja pasinaudoti žaliajai pertvarkai finansuoti.

Pagal ES ATLPS skiriami nemokami apyvartiniai taršos leidimai pastaraisiais metais pramonei buvo investicijų šaltinis ir padėjo išvengti anglies dioksido nutekėjimo. Tuo tikslu nebenaudojami ATLPS leidimai bus parduodami aukcione, o pajamos bus skiriamos Inovacijų fondui, ypatingą dėmesį skiriant PADKM sektorių (geležies ir plieno, aliuminio, cemento, trąšų, vandenilio) projektams.

Pradėjus taikyti **ATLPS2**, bus apmokestinta apie 75 proc. viso Europoje išmetamo teršalų kiekio. Anglies dioksido apmokestinimas turi ir socialinį aspektą, ypač ATLPS2 sektoriuose – apmokestinamas iškastinis kuras, kurį piliečiai naudoja savo namams šildyti ir automobiliams varyti. Todėl kartu su ATLPS2 pradės veikti 86,7 mlrd. EUR biudžetą turintis Socialinis klimato fondas, finansuojamas iš pajamų, gautų pardavus ATLPS2 apyvartinius taršos leidimus. Valstybės narės turi užtikrinti, kad Socialinio klimato fondo parama būtų paskirstoma labai tikslingai tiems, kurios jos reikia, atsižvelgiant į konkrečias nacionalines aplinkybes.

Patirtis rodo, kad **Inovacijų fondas** įgyja vis svarbesnį vaidmenį finansuojant pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą. Siekdami, kad Inovacijų fondo sėkmė tęstųsi, propaguosime paslauginius aukcionus ir paslaugines dotacijas, kad valstybės narės savo teritorijoje galėtų finansuoti Inovacijų fondo patikrintus projektus. Toliau sieksiu sudaryti palankesnes sąlygas ES ir nacionaliniams ištekliams sutelkti, kad būtų geriau išnaudojami bendrosios rinkos privalumai.

Apskritai, turėsime dėti žymiai daugiau pastangų privačioms investicijoms telkti ir pritraukti, nes vien viešojo finansavimo nepakaks. Bendradarbiaudamas su kolegomis sieksiu, kad būtų padidintas tvarus finansavimas, visų pirma **pertvarkos finansavimas**, pramonės nepriklausomybei nuo iškastinio kuro remti. Siekiant mažinti mūsų ekonomikos priklausomybę nuo iškastinio kuro, bus labai svarbi europinė energetikos infrastruktūra ir susijusi dekarbonizacijos infrastruktūra. Labai svarbu, kad būtų įgyvendinta, kas suplanuota pagal esamą TEN-E politikos sistemą, elektros energijos ir dujų rinkos sistemą, taip pat nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus. Ir toliau bus svarbu sudaryti palankias sąlygas tarpvalstybinės infrastruktūros plėtrai.

Glaudžiai bendradarbiaudamas su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už klestėjimą ir pramonės strategiją ir su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už švarią, teisingą ir konkurencingą pertvarką, prisidėsiu rengiant naują **spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktą**. Šiame akte ieškosime būdų, kaip geriausiai užtikrinti prieigą prie rinkų ir įgūdžių, palengvinti leidimų išdavimą ir sudaryti galimybes gauti finansavimą bei jį sutelkti, nes visa tai yra pagrindiniai veiksniai, lemiantys pramonės sektorių priklausomybės nuo iškastinio kuro mažėjimą ir klestėjimą.

Galiausiai, apie CO₂ surinkimą, transportavimą ir saugojimą (CCS), CO₂ surinkimą ir naudojimą (CCU) ir bendrąją CO₂ rinką norėčiau pasakyti, kad sieksiu greitai įgyvendinti Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės aktą ir praėjusių metų vasario mėn. paskelbtoje ES pramoninio anglies dioksido tvarkymo strategijoje nustatytus veiksmus, kad būtų sudarytos sąlygos diegti anglies dioksido surinkimo, naudojimo ir saugojimo

sprendimus ir bendrosios CO₂ rinkos sukūrimui Europoje būtina infrastruktūra. CCS srityje Komisija įgyvendins veiksmus, skirtus vertės grandinei, CO₂ saugyklų veiklos vykdytojams ir kompetentingoms institucijoms paremti. Tokie veiksmai apims, pavyzdžiui, dinaminių rinkos mechanizmų sukūrimą, leidimų išdavimo paramą ir gaires valstybėms narėms, taip pat investicijų į CO₂ saugyklas atlaso sudarymą. Anglies dioksido absorbuojimo srityje Komisija toliau plėtos politiką ir paramos mechanizmus, skatinančius didinti absorbuojimo mastą. Tai, be kita ko, apims įvertinimą, kaip absorbuotą ir nuolatinei saugomą CO₂ kiekį būtų galima apskaityti pagal apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemą ir kokie turi būti bendri absorbuojimo tikslai atsižvelgiant į 2040 m. klimato tikslą. CO₂ surinkimo ir naudojimo (CCU) srityje Komisija išnagrinės, kaip anglies dioksidą būtų galima naudoti kaip išteklių ir kokią vietą CCU veikla užims apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemoje. Kalbant apie CO₂ transportavimo infrastruktūrą, kuri yra esminis elementas visoms technologinėms kryptims, Komisija ketina parengti tinklo planavimo mechanizmą ir galbūt pasiūlyti transportavimo reguliavimo dokumentų rinkinį. Sykiu bus siekiama parengti CO₂ apskaitos taisykles, nustatyti minimaliuosius CO₂ srautų standartus ir parengti jūrų transportui skirtas gaires. Dėl visų technologijų siūloma imtis veiksmų, kuriais joms būtų sudarytos geresnės sąlygos, pavyzdžiui, investavimo ir finansavimo, visuomenės informavimo, mokslinių tyrimų ir inovacijų, taip pat bendradarbiauti tarpvalstybiniu mastu. Siekiant šių tikslų bus glaudžiai bendradarbiaujama su valstybėmis narėmis, visų pirma siekiant pritraukti būtinas privačias investicijas į CO₂ infrastruktūros diegimą.

Dėl planuojamos **lengvųjų automobilių ir furgonų CO₂ išmetimo normų** peržiūros žr. mano atsakymą į 7 klausimą.

11. Kokių veiksmų ketinate imtis, kad būtų padidinta Europoje gaminamų švarių technologijų paklausa ES ir kaip remsite ES švarių technologijų gamybos vertės grandines, įskaitant su pasiūla susijusias priemones? Koks privačių ir viešųjų investicijų lygis ir derinys, Jūsų nuomone, yra būtinas ir kaip vertinate konkretų ES finansinių priemonių vaidmenį? Kaip sumažinsite ES priklausomybę, visų pirma nuo Kinijos? Kokią sistemą siūlytumėte, kad būtų toliau mažinamos subsidijos iškastiniam kurui ir laipsniškai jų atsisakoma siekiant sumažinti Europos priklausomybę? Kokie Jūsų planai dėl pasienio anglies dioksido korekcinio mechanizmo (PADKM)? Kokių konkurencingumo priemonių numatote Europos automobilių sektoriuje?

ES švarių technologijų plėtrai labai svarbus bus ES ATLPS Inovacijų fondas. Kaip jau darėme, ketiname toliau organizuoti kvietimus teikti pasiūlymus dėl švarių technologijų, taip pat ir dėl jų gamybos, kuriuose, atsižvelgiant į Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akto tikslus, bus nustatyti tinkami kriterijai dėl atsparumo. Inovacijų fondui pateiktiems projektų pasiūlymams, kurie viršys kvietimuose teikti pasiūlymus nustatytus minimalius vertinimo slenksčius, bus suteiktas Europos strateginių technologijų platformoje (STEP) sukurtas STEP (suverenumo) ženklas, neatsižvelgiant į tai, ar konkrečiam pasiūlymui bus skirtas finansavimas iš Inovacijų fondo, ar ne. Suteikiant šį ženklą siekiama, kad tie projektai lengviau galėtų gauti finansavimą iš kitų šaltinių, be kita ko, iš sanglaudos politikos fondų ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės lėšų.

Kalbant apie **privataus ir viešojo finansavimo derinį**, privatus finansavimas turėtų patenkinti didžiąją dalį poreikių. Kitaip tariant, privačios investicijos turi finansiškai apsimokėti. Siekiant tai užtikrinti, labai svarbu: pirma, pagilinti privataus kapitalo rinkas, kaip siūloma tiek Letta, tiek Draghi pranešimuose; antra, didinti tvarų finansavimą, visų pirma pertvarkos finansavimą; trečia, užtikrinti, kad kuo daugiau investicijų į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą būtų finansiškai perspektyvios. Viešasis finansavimas turėtų būti skiriamas tik pastaruoju tikslu ir tik toms investicijoms, kurių grąžos neįmanoma užtikrinti kitais būdais (pavyzdžiui, kai kurių investicijų į infrastruktūrą atveju).

Visais atvejais, kai privataus investavimo problema yra susijusi su galimybe gauti finansavimą, pirmenybė turėtų būti teikiama finansinėms priemonėms, o ne dotacijoms. Programa „InvestEU“ parodė, kad siekiant pritraukti privataus sektoriaus finansavimą ES priemonė turi pridėtinę vertę.

Kitas pavyzdys – Inovacijų fondas, sėkmingai padedantis pritraukti privataus sektoriaus finansavimą investicijoms į rizikingesnius pramonės projektus. Radus geresnių būdų, kaip dotacijas derinti su finansinėmis priemonėmis, viešosios lėšos gali būti panaudojamos ekonomiškai efektyviau, o įmonių finansiniai formalumai sutvarkomi greičiau. Taip pat labai svarbu didinti tvarų finansavimą, visų pirma skirtą pertvarkai ir atsparumui. Be to, bendrovėms ir investuotojams užtikrinus prieigą prie informacijos ir parengus patikimus su Klimato teisės aktu suderintus pertvarkos planus, bus lengviau nukreipti finansavimo srautus taip, kad jie padėtų siekti mūsų klimato srities ir augimo tikslų.

Prekybos politika energijai imlioms pramonės šakoms gali padėti vaduotis iš priklausomybės nuo iškastinio kuro, o švarių technologijų pramonei – pasiūlyti tiekiamą, pasididinti eksporto galimybes, apsaugoti nuo nesąžiningos konkurencijos ir užsitikrinti sąžiningas ir vienodas sąlygas. Švarių technologijų sektoriai susiduria

su skirtingais pasaulinės konkurencijos iššūkiais, o prekybos politika gali padėti atverti jiems eksporto galimybes, apsaugoti ES rinką arba užtikrinti tiekimą, visų pirma svarbiausių žaliavų. Kai kuriuose poveikio klimatui neutralizavimo pramonės sektoriuose ES yra grynoji eksportuotoja. Pavyzdžiui, remiantis 2022 m. duomenimis, vėjo energetikos sektoriuje ES pramonei tenka apie 30 proc. pasaulinės rinkos dalies. Todėl svarbu skinti mūsų pramonei kelią ir į trečiųjų šalių rinkas.

ES priklausomybės mažinimas susijęs tiek su mūsų pačių konkurencingumo ir inovacinių pajėgumų skatinimu, tiek su partnerių paieška siekiant atverti naujas rinkas ir tiekimo šaltinius užsienyje. Siekdami stiprinti tiekimo grandinės atsparumą toliau glaudžiai bendradarbiausime su partneriais tiek dvišališkai, kaip antai ES ir Japonijos tiekimo grandinių darbo grupėje, tiek daugiašališkai (pvz., su G7 šalimis). Šias pastangas patiprins tiek esamos priemonės, pavyzdžiui, „Global Gateway“, tiek naujos, pavyzdžiui, švarios prekybos ir investicijų partnerystės.

Komisija ėmėsi svarbių veiksmų priklausomybei nuo Kinijos mažinti, tačiau šioje srityje turi būti daroma daugiau. Tiek Poveikio klimatui neutralizavimo pramonės akte, tiek Svarbiausių žaliavų akte daugiausia dėmesio skiriama būtinybei įvairinti ypatingos svarbos komponentų ir medžiagų tiekimą ir būdams tai padaryti, taip pat būtinybei sukurti pakankamą gamybos bazę ES. Be to, praėjusį mėnesį pasiūlėme kito vandenilio aukciono, kurį rengs Inovacijų fondas, taisyklės. Jose bus nustatyti aiškūs kriterijai, padėsiantys mums formuoti diversifikuotas tiekimo grandines, įskaitant elektrolizerių gamybą ES. Tai labai svarbu ir tiekimo saugumui, ir duomenų saugumui užtikrinti. Švarios pramonės kursas turėtų leisti mums toliau pasistūmėti. PADKM padės siekti ES klimato srities tikslų, spręsti anglies dioksido nutekėjimo problemas ir investuoti į nuo iškastinio kuro nepriklausomą ES pramonę. Savo poziciją **dėl subsidijų iškastiniam kurui** išdėsdčiau atsakydamas į 6 klausimą.

Kalbant apie **pasienio anglies dioksido korekcinį mechanizmą**, jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, atidžiai stebėsiu, kad PADKM būtų visapusiškai ir laiku įgyvendinamas tiek pereinamuoju laikotarpiu, tiek ir vėliau. Bendromis jėgomis su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už klestėjimą ir pramonės strategiją, ir kitomis Komisijos tarnybomis, parengsime deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus, kurių reikalaujama pagal PADKM reglamentą. Taip bus užtikrintas sklandus PADKM įgyvendinimas, o visiems susijusiems subjektams, visų pirma MVI, tenkanti administracinė našta bus minimali. Užtikrinsiu, kad Komisija ir toliau įsiklausytų į suinteresuotųjų subjektų, įskaitant įmones ir nacionalines administracijas, taip pat į trečiųjų šalių partnerių nuomones, nes norime, kad įgyvendinimo priemonės būtų kuo veiksmingesnės ir efektyvesnės. Užtikrinsiu, kad Komisija atsižvelgtų į visą patirtį, įgytą per dabartinį pereinamąjį laikotarpį. Iki kitų metų pabaigos Europos Parlamentui ir Tarybai pateiksime peržiūros ataskaitą. Joje bus įvertintas galimas PADKM taikymo srities išplėtimas įtraukiant daugiau prekių, galimas visų sektorių, kuriems taikomas PADKM, netiesiogiai išmetamų ŠESD įtraukimas, PADKM valdymas ir reglamento tarptautinis poveikis besivystančioms šalims, ypač mažiausiai išsivysčiusioms šalims.

Galiausiai, **Europos automobilių sektoriaus konkurencingumas** yra itin svarbus ES ekonomikai. Jame sukuriama daugiau kaip 7 proc. BVP ir tiesiogiai bei netiesiogiai sukuriama apie 13 mln. darbo vietų. Labai svarbu nustatyti tinkamą sistemą ES pramonės konkurencingumui remti šiuo pertvarkos metu.

Tiek lengviesiems automobiliams ir furgonams, tiek sunkiosioms transporto priemonėms taikomos CO₂ išmetimo normos teikia rinkai ilgalaikį tikrumą ir nuspėjamumą dėl automobilių sektoriuje reikalingos pertvarkos masto. Taip investicijos nukreipiamos į švarias technologijas, naujų vertės grandinių kūrimą ES, infrastruktūrą, taip pat darbuotojų kvalifikacijos kėlimą ir perkvalifikavimą. Taip pat jau imtasi kitų veiksmų siekiant, kad perėjimas prie visai netaišaus judumo būtų sėkmingas, ir svarbu visus tuos veiksmus įgyvendinti iki galo. Turiu omenyje, be kita ko, Alternatyviųjų degalų infrastruktūros reglamentą (kad įkrovimo ir degalų papildymo infrastruktūra būtų diegiama sparčiau), Baterijų reglamentą (kad ES rinkai pateikiamos baterijos būtų tvarios ir žiedinės per visą jų gyvavimo laikotarpį), Ypatingos svarbos žaliavų aktą (kad būtų užtikrintas saugus ir tvarus ypatingos svarbos žaliavų tiekimas) ir ES tinklų veiksmų planą (kad elektros energijos tinklas būtų modernizuotas ir tinkamas elektromobilumui integruoti). Taip pat reikės tolesnių iniciatyvų sektoriaus konkurencingumui remti, todėl, jei būsiu patvirtintas, bendradarbiausiu su kitais Komisijos nariais, visų pirma dėl švarios pramonės kurso, kad atvertume investavimo galimybes, sukurtume eksperimentines švarių technologijų rinkas ir sudarytume sąlygas įmonėms augti ir konkuruoti. Spartesnio pramonės priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo aktu bus siekiama nukreipti investicijas ir papildomą paramą pertvarką vykdančioms pramonės šakoms, visų pirma paspartinti susijusius planavimo, konkursų ir leidimų išdavimo procesus. Galiausiai padėsiu už darnųjį transportą ir turizmą atsakingam Komisijos nariui parengti ES automobilių pramonės planą.

Užimtumo ir socialinių reikalų komiteto klausimai

12. Įgaliojamajame rašte nurodyta, kad „dar labiau stiprinsite socialinės ir teisingos pertvarkos sistemą“. Dabartinė Europos žaliojo kurso teisingos pertvarkos sistema yra gairių, stebėsenos ir finansavimo priemonių derinys. Atsižvelgdama į dideles energijos ir pragyvenimo išlaidas ir didėjančią nelygybę, ES turėtų sukurti platesnio užmojo ir tvirtesnę sistemą, įskaitant privalomas priemones, ir nuo pat pradžių papildomai spręsti aplinkos ir socialinius klausimus.

Esate paskirtasis Komisijos narys, atsakingas už klimatą, nulinį taršos balansą ir švarių augimą, kokių konkrečių teisėkūros veiksmų imsitės, kad visiems būtų užtikrinta socialinė ir teisinga pertvarka? Kokias priemones pasiūlysite pagal sustiprintą teisingos pertvarkos sistemą ir kaip skatinsite tvarių produktų ir paslaugų prieinamumą, pasiekiamumą ir įperkamumą? Kaip padėsite kurti tvarias ir kokybiškas darbo vietas, taikyti kolektyvines sutartis ir užtikrinti darbuotojų informavimo ir konsultavimosi teises? Ir kaip į šį darbą įtrauksite socialinius partnerius?

Jei pertvarka nebus teisinga, ji nebus sėkminga. **Ankstesnės kadencijos metu pasiūlėme svarbių priemonių užtikrinti, kad teisingumas būtų esminė Europos žaliojo kurso dalis.** Finansavimas jau skirtas ir planuojama toliau jį skirti iš Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės fondo, „Europos socialinio fondo +“, Teisingos pertvarkos fondo ir Socialinio klimato fondo lėšų. Tarybos rekomendacijoje dėl sąžiningo perėjimo prie neutralaus poveikio klimatui ekonomikos užtikrinimo valstybėms narėms pateiktos konkrečios gairės, kaip spręsti su užimtumo ir socialiniais pertvarkos aspektais susijusius klausimus. Tokiomis iniciatyvomis kaip Energijos vartojimo efektyvumo direktyva ir Pastatų energinio naudingumo direktyva įtvirtinome svarbius teisingumo elementus, pavyzdžiui, kovą su energijos nepriteklumi.

Tačiau turime padaryti daugiau. Glaudžiai bendradarbiaudamas su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už švarią, teisingą ir konkurencingą pertvarką, ir su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už žmones, įgūdžius ir parengtį, sieksiu, kad šiam tikslui būtų kuo labiau išnaudojamos esamos priemonės, pavyzdžiui, nacionaliniai energetikos ir klimato srities veiksmų planai. Kai bus atliekama Energetikos sąjungos ir klimato politikos veiksmų valdymo reglamento peržiūra, nagrinėsiu, kaip būtų galima geriau spręsti teisingos pertvarkos uždavinius ir išnaudoti jos teikiamas galimybes. Glaudžiai bendradarbiaudamas su savo kolegomis Kolegijoje sieksiu, kad teisinga pertvarka būtų užtikrinta visiems, o įmonėms būtų sudarytos tinkamos sąlygos kartu siekti mūsų bendrų tikslų. Bus palengvinta stebėseną ir praktinis įgyvendinimas, išanalizuotos galimos spragos ir siekiama sutartinio ir aktyvaus judėjimo į priekį.

Esminis sąžiningos ir teisingos pertvarkos klausimas yra **finansavimas**. Tam, kad didėtų Europos įmonių konkurencingumas, ne mažiau svarbu kurti darbo vietas ir suteikti žmonėms įrankių sėkmingai tvarkytis su pokyčiais. Investicijos į sėkmingą žaliąją pertvarką apima ir investicijas, skirtas žmonėms ir įmonėms remti pertvarkos laikotarpiu. Ypač daug dėmesio turėtų būti skiriama perkvalifikavimo ir kvalifikacijos kėlimo galimybėms, kurios leistų pasinaudoti pertvarkos teikiamomis galimybėmis ir įveikti pertvarkos iššūkius. Pirmas prioritetas bus užtikrinti, kad būtų naudojami ištekliai, prieinami pagal priemonę „NextGenerationEU“, ir dabartinio biudžeto lėšos. Kartu su kolegomis užtikrinsiu, kad nuo pat Socialinio klimato fondo veiklos pradžios būtų teikiama parama pažeidžiamiems žmonėms, visų pirma tiems, kurie patiria energijos ar transporto nepriteklį. Neužbėgdamas už akių diskusijoms dėl kitos daugiamečių finansinės programos, pritariu 2024–2029 m. politinėse gairėse Pirmininkės prisiimtam išpareigojimui visame daugiamečiame biudžete gerokai padidinti teisingos pertvarkos finansavimą. Bendromis pastangomis parengsime paprastesnę, tikslingesnę ir labiau poreikius atliepiančią ilgalaikį biudžetą, kuris atspindėtų Europos strateginius prioritetus ir mūsų siekį būti investicijų Komisija.

Atsakydamas į platų klausimą dėl **tvarių gaminių ir paslaugų** noriu pasakyti, kad Tvarių gaminių ekologinio projektavimo sistema leidžia paspartinti svarbų darbą kuriant energiją vartojančių gaminių standartus, kuriais galima užtikrinti, kad pernelyg didelės sąskaitas už energiją lemiantys gaminiai negalėtų patekti į prekybą. Daugelį esamų reikalavimų jau reikia atnaujinti, nes turimos technologijos nuolat gerėja, ir šį darbą visapusiškai remsiu. Nuostatomis dėl taisomumo ir apskritai funkcionalumo, taip pat nuostatomis, įpareigojančiomis vengti taršos pavojingosiomis medžiagomis, apsaugosime vartotojus nuo nepagrįstų išlaidų ir toliau stumsime iš rinkos netvarius ir kenksmingus gaminius. Kartu naujausias energijos sąnaudų ir tvarumo ženklavimas, kurį padės užtikrinti būsimas ES skaitmenis gaminių pasas, leis vartotojams pasirinkti gaminius, kurių bendros nuosavybės sąnaudos ir aplinkosauginis pėdsakas yra mažiausi. Taip pat bendradarbiausime su valstybėmis narėmis, kad būtų gerinama rinkos priežiūra ir užtikrinamas ekologinio projektavimo bei energijos vartojimo efektyvumo ženklavimo reikalavimų laikymasis bei užkertamas kelias sukčiavimui. Atsižvelgdami į būsimą Ekologiškumo teiginių direktyvos, kuri šiuo metu yra bendro sprendimo procedūros etape, įgyvendinimą, stengsimės pasiūlyti aiškias taisykles, kaip kovoti su ekomanipuliavimu klimato tema, ir kartu sudaryti sąlygas įmonėms ir vartotojams atpažinti, kurie gaminiai nekenkia klimatui. Kalbant apie statybos produktus ir pagrindinius pramonės produktus, teikiama patikima informacija apie jų klimato pėdsaką padės Europos pramonei sukurti eksperimentines rinkas.

Sprendžiant tvarių produktų įperkamumo klausimą, labai svarbu nepamiršti pažeidžiamiausių asmenų ir užtikrinti, kad prekės ir paslaugos būtų įperkamos ir jiems. Glaudžiai bendradarbiausiu su kitais Komisijos nariais, visų pirma su Komisijos nariu, atsakingu už energetiką ir būsto sektorių, kad būstai būtų įperkami ir tvarūs, o energija – švari ir pigesnė. Šiuo atžvilgiu svarbus vaidmuo tenka Socialiniam klimato fondui. Taip pat kartu su Komisijos nariu, atsakingu už energetiką ir būsto sektorių, ir su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už švarią, teisingą ir konkurencingą pertvarką, svarstysime iškastinio kuro apmokestinimo ir žalingų subsidijų jam klausimus. Dabartinės paskatos turi būti tobulinamos, kad būtų skatinama rinktis ne iškastinį kurą, o atitinkami ištekliai būtų nukreipiami į priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimą ir teisingą pertvarką.

Darbuodamasis teisingos pertvarkos srityje įgyvendinsiu Pirmininkės politinėse gairėse išdėstytą principą – „[n]et jei mūsų pramonė ir ekonomika kinta, **socialinės rinkos ekonomikos pagrindas visada turi išlikti žmonės ir jų darbo vietos**“. Pereinant prie poveikio klimatui neutralumo reikės vis naujų įgūdžių – tiek naujuose „švariuose“ sektoriuose, tiek esamų pertvarkai. Šie papildomi poreikiai atsiranda jau esant nuolatiniam darbo jėgos ir įgūdžių trūkumui ir dėl darbo jėgos senėjimo kylančiam jos atsinaujinimo poreikiui. Kartu su vykdomuoju pirmininko pavaduotoju, atsakingu už žmones, įgūdžius ir parengtį, sieksime, kad ES taptų **įgūdžių Sąjunga**.

Manau, kad pertvarka nebus teisinga, jei neišklausysime tų, kurie susiduria su didžiausiais iššūkiais. Ketinu **bendrauti su socialiniais partneriais** ir kartu ieškoti būdų, kaip įveikti svarbias pertvarkos kliūtis bei užtikrinti kokybiškų darbo vietų kūrimą. Konkrečiai, prisidėsiu prie darbo, susijusio su **Kokybiškų darbo vietų kūrimo gairėmis**, kurios bus parengtos kartu su socialiniais partneriais. Prireikus taip pat padėsiu kolegoms užtikrinti, kad prie socialiai teisingos pertvarkos būtų prisidedama taikant esamas ES teises darbuotojų informavimo ir konsultavimo srityje ir užtikrinant, kad jų būtų paisoma. Be to, Komisija toliau finansiškai rems socialinių partnerių projektus siekdama užtikrinti, kad šios teisės būtų taikomos vietoje ir padėtų reaguoti į pertvarkos nulemtus pokyčius.

Galiausiai turime valdyti **su klimatu susijusią riziką**, kad išlaikytume ir pagerintume gyvenimo lygį, kovotume su nelygybe ir apsaugotume žmones. Remdamasis 2024 m. komunikatu dėl su klimatu susijusios rizikos valdymo sieksiu, kad didėtų teisingas atsparumas klimato kaitai, – tuo tikslu bus parengtas būsimas Europos prisitaikymo prie klimato kaitos planas. Dirbdamas su kitais Komisijos nariais išnagrinėsiu, kiek ES lygmens priemonėmis būtų galima padėti sprendimus priimančioms asmenims informaciją apie su klimatu susijusią riziką įtraukti į savo demokratinius procesus, kad būtų formuojama teisingo atsparumo ir socialiai teisingo prisitaikymo prie klimato kaitos politika.

Transporto ir turizmo komiteto klausimai

13. *Pirmininkė U. von der Leyen pavedė būsimam Komisijos nariui, atsakingam už klimatą, nulinį taršos balansą ir švarų augimą, remti esamos 2030 m. klimato srities teisinės sistemos įgyvendinimą, įskaitant būsimas peržiūras, taip pat užtikrinti pakankamas investicijas į Europos nulinio taršos balanso infrastruktūrą. Kaip ketinate prisidėti prie tinkamo ir savalaikio su transportu susijusių teisės aktų įgyvendinimo, kartu užtikrinant vienodas sąlygas Europos transporto įmonėms, Europos transporto sektoriaus konkurencingumą ir aukštos kokybės bei patrauklias darbo vietas Europoje? Kokia Jūsų strategija ir tvarkaraštis, kad būtų užtikrintos pakankamos investicijos, be kita ko, į nulinio taršos balanso technologijas, degalus, įkrovimo ir degalų papildymo infrastruktūrą, kad būtų sumažinta transporto sektoriaus priklausomybė nuo iškastinio kuro?*

Transportas yra Europos ekonomikos stuburas ir tai, kas sudaro sąlygas mums judėti. Transporto sektoriuje sukuriama apie 5 proc. ES BVP ir jame dirba daugiau kaip 10 mln. žmonių. Jis tiesiogiai skatina kitų sektorių augimą. Europai išliekanti turistų lankomiausia vieta pasaulyje, turizmas bei šio sektoriaus 3,5 mln. įmonių ir 20,4 mln. darbuotojų klestėjimas taip pat priklauso nuo susisiekimo.

Tačiau transportas taip pat brangiai atsieina mūsų visuomenei ir aplinkai. **Transportas yra vienintelis stambus ES ekonomikos sektorius, kuriame išmetamųjų teršalų kiekis vis dar yra didesnis nei 1990 m.** – daugiausia dėl labai išaugusios transporto paklausos. Norint pasiekti ES tikslą iki 2030 m. grynąjį išmetamųjų šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį sumažinti bent 55 proc., o iki 2050 m. pasiekti poveikio klimatui neutralumo tikslą, reikia plataus užmojo politikos ir veiksmų, kuriais būtų greitai ir pakankamai sumažintas visų sektorių, taip pat ir transporto, išmetamas teršalų kiekis. Kaip matyti iš 2040 ir 2050 m. tikslų poveikio vertinimų, prie poveikio klimatui neutralumo transporto sektorius turi prisidėti jame išmetamą teršalų kiekį iki 2050 m. sumažinant 90 proc. Perėjimas prie visai netaršaus prekių vežimo ir keleivių judumo reikštų dideles aukštesnės gyvenimo kokybės galimybes, nes būtų sumažinta tarša, o Europos pramonei visose vertės grandinėse atsivertų galimybės toliau plėtoti inovacijas ir kurti kokybiškas darbo vietas. Tai labai svarbu siekiant stiprinti mūsų pramonės šakų konkurencingumą ir padėti joms pirmauti pasaulyje, nes kitose rinkose sparčiai judama link visai netaršaus

judumo. Žalioji pertvarka turėtų būti įgyvendinama taip, kad ne tik nepablogintų ES piliečių susisiekiimo, bet dargi jį pagerintų ir kad tvarus transportas būtų įperkamas visiems ES piliečiams.

Siekdamas visų šių tikslų glaudžiai bendradarbiausiu su Komisijos nariu, atsakingu už darnųjį transportą ir turizmą.

Reikėtų paminėti, kad ES yra nustačiusi **išsamia** principu „teršėjas moka“ grindžiamą **pertvarkos sistemą**; dabar labai svarbu imtis ją įgyvendinti. Kalbant apie kelių transportą, nustatant transporto priemonių išmetamo CO₂ normas iškelti aiškūs tikslai: iki 2035 m. turi būti 100 proc. sumažintas ES registruotų naujų lengvųjų automobilių ir furgonų, taip pat miesto autobusų išmetamas teršalų kiekis, o iki 2040 m. – 90 proc. sumažintas sunkiųjų transporto priemonių išmetamas teršalų kiekis. Visai netaršių transporto priemonių paklausa didėja visame pasaulyje, todėl būtina toliau investuoti į technologijas, infrastruktūrą, įgūdžius ir naujų vertės grandinių plėtrą, kad, visam pasauliui pereinant prie visai netaršaus judumo, būtų sustiprinta ES pramonės konkurencinė padėtis. Todėl labai svarbu, kad CO₂ normos būtų stabilios ir įgyvendinamos, nes jos užtikrina aiškų ilgalaikį nuspėjamumą, padedantį apsispręsti dėl būtinų investicijų šiame sektoriuje. Kaip paskelbta politinėse gairėse ir patvirtinta mano įgaliojajame rašte, atliekant numatytą peržiūrą bus padarytas tikslinis reglamento pakeitimas, kad pagal technologinių požiūriu neutralų požiūrį tam tikras vaidmuo būtų numatytas ir elektroliziniams degalams. Be to, pagal **ATLPS2** apmokestinus kelių transporto išmetamą anglies dioksidą, CO₂ normas (taip pat kitas politikos kryptis, pavyzdžiui, energijos vartojimo efektyvumo ir atsinaujinančiosios energijos) papildys ekonominės paskatos investuoti. Esame pasirengę 2025 m. sausio mėn. pradėti išmetamųjų teršalų kiekio stebėseną ir ataskaitų teikimą. Komisija teikia paramą valstybėms narėms, kad sistema būtų pradėta taikyti sklandžiai ir būtų vienodai įgyvendinama visoje ES.

ES taip pat įdiegė pagalbines priemones, pavyzdžiui, Alternatyviųjų degalų infrastruktūros reglamentą ir Baterijų reglamentą, kurios užtikrins, kad visoje Europoje būtų diegiama būtina visai netaršių transporto priemonių įkrovimo infrastruktūra. Taigi elektromobiliai taps dar patrauklesni ES piliečiams ir įmonėms.

Siekdama užtikrinti vienodas sąlygas ES pramonei, Komisija pagrįstais atvejais taip pat naudos prekybos apsaugos priemones, tokias kaip antisubsidijų priemonės, priimtose iš Kinijos importuojamų elektromobilių atžvilgiu.

Plačiau **apmokestinus aviacijos sektoriuje išmetamą anglies dioksidą ir įvedus tokį apmokestinimą jūrų transportui**, šiuose sektoriuose bus sudarytos vienodesnės sąlygos ne iškastiniu kuru grindžiamiems transporto sprendimams, kurių šiuose tarptautiniuose sektoriuose vis dar labai trūksta. Todėl pagal ES ATLPS vienodai traktuojamos visos tais pačiais maršrutais skraidančios oro transporto bendrovės, o jūrų transporto sektoriuje – visi laivai, neatsižvelgiant į tai, su kokios valstybės vėliava jie plaukioja. Tarptautiniu mastu Komisija siekia, kad būtų padidinti užmojai ir būtų sustiprinta Tarptautinės aviacijos išmetamo anglies dioksido kiekio kompensavimo ir mažinimo sistema (CORSA), taip pat, kad būtų skatinamos prisijungti trečiosios šalys. Kartu į ES ATLPS įtrauktos mūsų oro transporto bendrovių konkurencingumui apsaugoti skirtos priemonės. ES ATLPS papildo kitos mažinti aviacijos priklausomybę nuo iškastinio kuro skatinančios priemonės, kaip antai Reglamentas dėl iniciatyvos „ReFuelEU Aviation“, Netaršios aviacijos aljansas ir Atsinaujinančiųjų išteklių ir mažo anglies dioksido pėdsako degalų vertės grandinės pramonės aljansas.

Jūrų transporto sektoriaus perėjimas prie švarios energijos apibrėžiamas Reglamentu dėl iniciatyvos „FuelEU Maritime“ ir jūrų transporto įtraukimu į ES ATLPS taikymo sritį. Tai atveria didelių pramonės ir konkurencingumo galimybių visai ES vandens sektoriaus vertės grandinei. Turint šią tvirtą ES reglamentavimo sistemą ir priemones, skirtas reikalavimų vengimo rizikai mažinti, ES pramonė turi geras galimybes tapti tvarios ir skaitmeninėmis technologijomis patobulintos laivybos lydere. Komisija toliau stebės, kokie veiksniai daro poveikį sektoriaus konkurencingumui ir kokios randasi naujos galimybės ar iššūkiai, susiję su energetikos pertvarka. Už darnųjį transportą ir turizmą atsakingam Komisijos nariui padėsiu rengti jūrų pramonės strategiją ir patalkininkausiu jam siekiant, kad Tarptautinėje jūrų organizacijoje (TJO) būtų priimtas išsamus priemonių, skirtų iki 2050 m. padaryti laivybą nepriklausomą nuo iškastinio kuro, rinkinys.

Europos transporto įmonių konkurencingumas priklauso nuo galimybių rasti kvalifikuotų ir parengtų darbuotojų. Kartu su Komisijos nariu, atsakingu už darnųjį transportą ir turizmą, spręsimė šiuo metu aktualią sektoriaus darbuotojų trūkumo problemą ir uždavinius, susijusius su visų rūšių transporto priemonių darbuotojų perkvalifikavimu ir kvalifikacijos kėlimu. Jei būsiu patvirtintas, bendradarbiausiu su nacionalinėmis valdžios institucijomis ir atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais siekdamas paskatinti juos dėti daugiau pastangų, kad darbuotojai turėtų reikiamų įgūdžių prisitaikyti prie naujų technologijų ir inovacijų. Taip pat toliau remsiu pagal Europos įgūdžių paktą įgyvendinamas plataus masto automobilių technologijų ir laivų statybos bei jūrų technologijų sričių partnerystės iniciatyvas. Daug galimybių teikia programos ir fondai, kaip antai „Europos

socialinis fondas +“ ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė.

ES ATLPS Inovacijų fondas atliko svarbų vaidmenį mažinant transporto sektoriaus priklausomybę nuo iškastinio kuro, bet ne konkurencingumą. Tvarių aviacinių degalų naudojimui aviacijos sektoriuje paspartinti sukurta papildoma paskata, kurią sudaro 20 mln. ATLPS apyvartinių taršos leidimų. Laivybos sektoriuje taip pat skirta 20 mln. ATLPS apyvartinių taršos leidimų investicijoms į šį sektorių iki 2030 m. paremti. Jau turime gerų pavyzdžių, koks didžiulis potencialas atsiveria, kai klimato srities veiksmai derinami su pramonės lyderyste. Kalbu apie investicijas į tvarių alternatyviųjų degalų gamybą, elektrinius keltus, laivyno modernizavimą siekiant padidinti esamų laivų energijos vartojimo efektyvumą arba į ES sukurtų pagalbinių vėjo varomąją jėgą išnaudojančių sprendimų diegimą. ATLPS Inovacijų fondas nėra vienintelis paramos šaltinis. 13 mažesnes pajamas gaunančių valstybių narių gali pretenduoti į Modernizavimo fondo, kuris taip pat finansuojamas iš ES ATLPS pajamų, paramą visai netaršaus judumo infrastruktūrai finansuoti. Visos valstybės narės gali iš apyvartinių taršos leidimų prekybos sistemos gaunamas pajamas investuoti į klimato srities veiksmus transporto sektoriuje. Kai kurios valstybės narės šiam tikslui jau naudoja didelę tokių pajamų dalį.

Palaikysiu idėją dar pačioje kadencijos pradžioje priimti visapusišką **Investicijų į darnųjį transportą paketą**, kuriame būtų išdėstyta strategija, kaip bus didinamas investicijų į transporto priklausomybės nuo iškastinio kuro mažinimo sprendimus mastas ir nustatomi jų prioritetai, visų pirma tokiuose sektoriuose kaip aviacija ir jūrų transportas, kuriuose išmetamą teršalų kiekį sumažinti yra nelengva, siekiant jiems užtikrinti pigios, tvarios ir saugios energijos tiekimą. Svarbu parengti Europos masto priemones, kad išvengtume nacionalinių priemonių įvairovės, galinčios iškraipyti vidaus rinką arba lemti valstybių narių konkurenciją dėl subsidijų.

Galiausiai, daugeliui kelionių – tiek keleiviams, tiek prekėms vežti – galima rinktis netaršias transporto rūšis, pavyzdžiui, geležinkelius, ir jos turi būti geriau integruotos į transporto sistemą.

Mokesčių pakomitečio klausimai

ES finansų sektoriaus mokesčių sistema

14. Jūsų įgaliojame rašte teigiama, kad „nustatysite novatoriškus nuoseklios ES finansų sektoriaus mokesčių sistemos sprendimus“. Kokius konkrečius ES mokesčių politikos pakeitimus siūlysite, kad būtų i) pasiektas pastarasis tikslas, ii) padidintos privačios investicijos ir sumažintas įmonių ir fizinių asmenų mokesčių vengimas ir slėpimas, iii) supaprastinta mokesčių sistema siekiant užtikrinti, kad būtų pašalintos mokesčių kliūtys tarpvalstybinėms investicijoms, ir padidintas įmonių finansų nuosavas kapitalas, taip paspartinant kapitalo rinkų sąjungos užbaigimą, ir iv) tęsiama įmonių apmokestinimo reforma ES? Kiek, Jūsų nuomone, svarbus kapitalo mokesčių suderinimas plėtojant santaupų ir investicijų sąjungą, kaip numatyta Letta ataskaitoje?

Finansų sektorius yra ekonomikos kertinis akmuo. Jis labai svarbus ne tik tuo, kad kuria darbo vietas (2023 m. 4,9 mln.) ir prisideda prie BVP (2022 m. siekė 618 mlrd. EUR, arba maždaug 4,3 proc. ES BVP), bet ir tuo, kad kaupia santaupas ir jas finansavimo bei investicijų forma nukreipia atgal piliečiams ir įmonėms. Toks tarpininkavimas, kaip ir tinkamai veikiančios finansinės paslaugos, veiksmingai finansuojančios mūsų ekonomiką, įskaitant inovacijas, yra svarbi atsparaus ekonomikos augimo sąlyga. Taigi šis sektorius yra esminis Europos konkurencingumo elementas. Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, sieksiu, kad apmokestinimo taisyklės būtų modernizuotos taip, kad būtų remiamos pagrindinės finansų sistemos funkcijos, atliekamos ekonomikoje.

Per ankstesnę Komisijos kadenciją žengtas svarbus žingsnis. Išskaičiuojamojo mokesčio lengvatos taikymo tvarkos srityje Taryba priėmė FASTER direktyvą (greitesnis ir saugesnis lengvatų taikymas esant mokesčių permokai). Tai jau yra labai svarbus žingsnis teisinga linkme ir tarpinė stotelė kuriant politinėse gairėse numatytą Europos santaupų ir investicijų sąjungą. Taikant FASTER direktyvą, investuotojai galės lengviau ir greičiau susigrąžinti prie pajamų šaltinio išskaičiuotų mokesčių permoką ir taip išvengti dvigubo apmokestinimo. Joje taip pat numatytos patikimos, kelią piktnaudžiavimui mokesčiais užkertančios, lengvatos taikymo procedūros, o tai naudinga investuotojams, finansų tarpininkams ir mokesčių administratoriams. Šios standartizuotos procedūros padės investuotojams sutaupyti maždaug 5,17 mlrd. EUR per metus.

Tačiau šito nepakanka. Todėl sieksiu išsamiai išnagrinėti esamą mokesčių sistemą ir pasiūlysiu reformas ten, kur jų reikia. Reguliavimo srityje jau daug nuveikta sprendžiant su pernelyg dideliu rizikavimu finansų sektoriuje susijusias problemas ir švelninant finansų krizės padarinius. Ateityje taip pat bus svarbu užtikrinti, kad finansų sektoriui taikomomis mokesčių taisyklėmis būtų prisidedama prie ES taupymo ir investicijų sąjungos kūrimo ir didinamas ES konkurencingumas.

Finansų sektoriui taikomos mokesčių taisyklės visoje Sąjungoje labai skiriasi: valstybės narės taiko daug įvairių konkrečioms sektoriams skirtų mokesčių, lemiančių bendros rinkos sudėtingumą ir iškraipymus. ES finansų sektoriuje veikiančioms įmonėms, be tokių visai ekonomikai bendrų mokesčių, kaip įmonių pelno mokestis, dar taikomi įvairūs nesuderinti sektoriniai mokesčiai, kaip antai draudimo įmokų mokesčiai, finansų įstaigų rinkliavos, specialius darbo užmokesčio mokesčiai ir finansinių sandorių mokesčiai. Europos Sąjungoje daugelis finansinių paslaugų PVM neapmokestinamos. Ši pagal ES PVM direktyvą privaloma išimtis taikoma jau daugiau kaip 40 metų ir kai kuriais atžvilgiais yra pasenusi. Iš tiesų, skaitmeninėms technologijoms vis labiau smelkiantis į finansų sektorių ir platesnę visuomenę, randasi naujos paslaugos, kurių tada, kai buvo priimta dabartinė mokesčių sistema, nebuvo. Dėl šios išimties finansų sektorius nėra nepakankamai apmokestinamas, nes PVM įmonėms yra neutralus išlaidų atžvilgiu.

Taigi jei būsiu patvirtintas, užtikrinsiu, kad svarstymai dėl tinkamų finansų sektoriaus apmokestinimo taisyklių apimtų visus pirmiau minėtus aspektus, įskaitant PVM, ir tai, ar ES valstybėse narėse taikomos nacionalinės sektorinės mokesčių taisyklės netrukdo tarpvalstybinėms operacijoms ir skaitmeninimui, konkurencingumui bei inovacijoms bendrojoje rinkoje. Todėl, siekiant išnagrinėti šį klausimą, pradėtas išsamus tyrimas. Kadangi jis gali pastūmėti keisti mokesčius, kurie šiuo metu yra visiškai reglamentuojami nacionaliniu lygmeniu, klausimą reikės apsvarstyti labai plačiai, įtraukiant valstybes nares ir patį finansų sektorių.

Suprasdamas, kaip sunku rizikos kapitalu arba kitomis plėtros kapitalo formomis remiamiems startuoliams ir veiklą plečiančioms įmonėms pasinaudoti ES finansavimo šaltiniais, esu pasiryžęs išnagrinėti, be kita ko, semdamasis geriausios pasaulinės patirties, įvairias galimybes, kaip būtų galima paskatinti investuotojus investuoti į novatoriškas įmones ar veiklą.

Dėl visų naujų iniciatyvų ar pasiūlymų bus išsamiai konsultuojamasi, bendraujama su suinteresuotaisiais subjektais ir vertinami įvairūs variantai. Jei būsiu patvirtintas Komisijos nariu, bendradarbiausiu su kitais Komisijos nariais ir vykdomaisiais pirmininko pavaduotojais, taip pat su Parlamentu, Taryba ir suinteresuotaisiais subjektais.